

**Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Ústav ekonomických věd**

Analýza municipálních příjmů

Šárka Drbohlavová

**Bakalářská práce
2013**

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2012/2013

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Šárka Drbohlavová
Osobní číslo: E10909
Studijní program: B6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: Veřejná ekonomika a správa
Název tématu: Analýza municipálních příjmů
Zadávací katedra: Ústav ekonomických věd

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Bakalantka na konkrétně vybrané obci v České republice provede analýzu příjmů plynoucích do rozpočtu obce pomocí regresní analýzy za období 2001 - 2011 v rámci finančního systému platného v České republice. Zaměří se na municipální rozpočet, regresní analýzu, analýzu municipálních příjmů vybrané obce Studenec. Součástí bude zhodnocení a návrh doporučení pro navýšení příjmů rozpočtu obce do budoucna.

Rozsah grafických prací: -
Rozsah pracovní zprávy: cca 30 stran
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická
Seznam odborné literatury:

HAMERNÍKOVÁ, Bojka, MAAYTOVÁ, Alena. Veřejné finance. 3. vyd. Praha: ASPI, 2007. 364 s. ISBN 978-80-7357-301-0.
HINDLS, Richard, HRONOVÁ, Stanislava, SEGER, Jan. Statistika pro ekonomy. 5. vyd. Praha: Professional Publishing, 2004. 415 s. ISBN 80-864-1959-2.
PEKOVÁ, Jitka. Hospodaření a finance územní samosprávy. 1. vyd. Praha: Management Press, 2004. 375 s. ISBN 80-7261-086-4.
PROVAZNÍKOVÁ, Romana. Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2009. 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9.
ŽEHROVÁ, Jana, PFEIFEROVÁ, Daniela. Finance municipalit. 1. vyd. Praha: Česká zemědělská univerzita, 2006. 124 s. ISBN 80-213-1418-4.
Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, v platném znění
Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, v platném znění
Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, v platném znění
Obecně závazná vyhláška obce Studenec č. 2/2007, o místních poplatcích

Vedoucí bakalářské práce:

Koťátková Stránská
Ing. Pavla Koťátková Stránská
Ústav ekonomických věd

Datum zadání bakalářské práce:

3. září 2012

Termín odevzdání bakalářské práce:

30. dubna 2013

Myšková
doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.
děkanka

L.S.

Volejníková
doc. Ing. Jolana Volejníková, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 9. října 2012

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako Školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 30. 4. 2013

Šárka Drbohlavová

PODĚKOVÁNÍ:

Tímto bych ráda poděkovala své vedoucí práce Ing. Pavle Kořátkové Stránské Ph.D. Za její odbornou pomoc, cenné rady a poskytnuté materiály, které mi pomohly při zpracování bakalářské práce.

ANOTACE

Bakalářská práce se zaměřuje na municipální rozpočet obce Studenec. Cílem práce je analýza příjmů obce v letech 2001 až 2011 s výhledem do budoucna. První část představuje obec jakožto základní územní samosprávný celek, na to navazuje municipální rozpočet, jeho sestavování a základní pojmy. Třetí část je zaměřena na municipální příjmy rozpočtu. Teorii použitých statistických metod, regresní analýzou a časovými řadami, se zabývá čtvrtá část. Poslední část stručně charakterizuje obec Studenec a zaměřuje se na analýzu jejich příjmů.

KLÍČOVÁ SLOVA

Obec Studenec, municipální rozpočet, příjmy, regresní analýza, časové řady

TITLE

Analysis of municipal revenues

ANNOTATION

This thesis is focused on the municipal budget of Studenec. The aim of my thesis is the analysis the municipality's revenues from 2001 to 2011 with an estimate to the future. The first part introduces the municipality as a basic local government. In the sequent parts there is also mentioned the municipal budget, its creating and some main terms. The third part is about municipal revenues. Theories of the statistical methods, regression analysis and time series belong to the fourth part. The last part briefly characterizes the municipality Studenec and describes analysis of their revenues.

KEYWORDS

Municipality Studenec, municipal budget, revenues, regression analysis, time series

OBSAH

ÚVOD.....	9
1. ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVA.....	11
1.1. OBEC.....	12
1.1.1. Orgány obce.....	12
1.1.2. Působnost obce.....	14
2. MUNICIPALNÍ ROZPOČET.....	15
2.1. POSTAVENÍ MUNICIPALNÍHO ROZPOČTU VE VEŘEJNÝCH ROZPOČTECH.....	15
2.2. METODY SESTAVOVÁNÍ MUNICIPALNÍCH ROZPOČTŮ.....	17
2.3. ROZPOČTOVÝ PROCES.....	21
2.4. ROZPOČTOVÁ SKLADBA.....	23
3. PŘÍJMY MUNICIPALNÍCH ROZPOČTŮ.....	28
3.1. DAŇOVÉ PŘÍJMY.....	30
3.1.1. Vývoj rozpočtového určení daní od roku 2001.....	32
3.2. NEDAŇOVÉ PŘÍJMY.....	35
3.3. KAPITÁLOVÉ PŘÍJMY.....	36
3.4. DOTACE.....	37
3.4.1. Typologie dotací.....	37
4. REGRESNÍ ANALÝZA A ANALÝZA ČASOVÝCH ŘAD.....	39
4.1. REGRESNÍ ANALÝZA.....	39
4.2. ČASOVÉ ŘADY.....	41
4.2.1. Modelování časových řad.....	41
4.2.2. Regresní analýza trendu.....	43
5. ANALÝZA PŘÍJMŮ.....	45
5.1. OBEC STUDENEC.....	45
5.2. ANALÝZA HOSPODAŘENÍ OBCE.....	47
5.2.1. Celkové příjmy.....	47
5.2.2. Regresní analýza celkových příjmů.....	49
5.2.3. Regresní analýza daňových příjmů.....	50
5.2.4. Regresní analýza nedaňových příjmů.....	55
5.2.5. Kapitálové příjmy.....	56
5.2.6. Dotace.....	57
5.3. ZHODNOCENÍ ANALÝZY A DOPORUČENÍ.....	57
ZÁVĚR.....	59
POUŽITÁ LITERATURA.....	61

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Počet členů zastupitelstva na základě počtu obyvatel obce	12
Tabulka 2: Příklad liniově-položkového způsobu sestavování rozpočtu	19
Tabulka 3: Příklad sestavování rozpočtu způsobem performance budgeting	20
Tabulka 4: Příklad programového rozpočtu obce.....	21
Tabulka 5: Ukázka kapitolního třídění státního rozpočtu	25
Tabulka 6: Ukázka druhového třídění státního rozpočtu.....	26
Tabulka 7: Ukázka odvětvového třídění státního rozpočtu	26
Tabulka 8: Typy trendových funkcí	44
Tabulka 9: Příjmy obce Studenec a odhady na roky 2012 a 2013 (v tis. Kč)	49
Tabulka 10: Daňové příjmy obce Studenec a odhad na rok 2012 (v tis. Kč).....	50
Tabulka 11: Místní poplatky obce Studenec a odhady na roky 2012 a 2013 (v Kč).....	51
Tabulka 12: Daň z nemovitostí v obci Studenec a odhady na roky 2012 a 2013 (v tis. Kč) ...	52
Tabulka 13: Daň z příjmů PO obce Studenec a odhad na rok 2012 (v tis. Kč).....	53
Tabulka 14: Daň z příjmů FO ze závislé činnosti obce Studenec a odhad na rok 2012 (v tis. Kč).....	54
Tabulka 15: Nedaňové příjmy obce Studenec a odhad na rok 2012 (v tis. Kč).....	55

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Schéma veřejné správy	11
Obrázek 2: Rozpočtová soustava ČR	17
Obrázek 3: Fáze rozpočtového procesu.....	23
Obrázek 4: Hlediska třídění.....	24
Obrázek 5: Třídění příjmů	29
Obrázek 6: Rozpočtové určení daní v roce 2001	32
Obrázek 7: Rozpočtové určení daní v letech 2002 - 2004.....	33
Obrázek 8: Rozpočtové určení daní v letech 2005 - 2007.....	34
Obrázek 9: Rozpočtové určení daní v letech 2008 - 2012.....	35
Obrázek 10: Typologie dotací	38
Obrázek 11: Vývoj počtu obyvatel v obci Studenec	46
Obrázek 12: Vývoj celkových příjmů obce Studenec v letech 2001 až 2011 (v tis. Kč).....	48
Obrázek 13: Struktura příjmů obce Studenec v letech 2001 až 2011 (v tis. Kč).....	48
Obrázek 14: Struktura příjmů obce Studenec v letech 2001 až 2011 (v %).....	49
Obrázek 15: Regresní analýza celkových příjmů na roky 2012 a 2013 (v tis. Kč).....	50
Obrázek 16: Regresní analýza daňových příjmů obce Studenec na rok 2012 (v tis. Kč)	51
Obrázek 17: Regresní analýza místních poplatků obce Studenec na roky 2012 a 2013 (v Kč)	52
Obrázek 18: Regresní analýza daně z nemovitostí obce Studenec na roky 2012 a 2013 (v tis. Kč).....	53
Obrázek 19: Regresní analýza daně z příjmů PO obce Studenec na rok 2012 (v tis. Kč).....	54
Obrázek 20: Regresní analýza daně z příjmů FO ze závislé činnosti obce Studenec na rok 2012 (v tis. Kč)	55
Obrázek 21: Regresní analýza nedaňových příjmů obce Studenec na rok 2012 (v tis. Kč).....	56
Obrázek 22: Vývoj kapitálových příjmů obce Studenec v letech 2001 až 2011	56
Obrázek 23: Vývoj dotací obce Studenec v letech 2001 až 2011	57

SEZNAM ZKRATEK

ČR	Česká republika
ÚSC	Územní samosprávné celky
ZÚSC	Základní územní samosprávné celky
VÚSC	Vyšší územní samosprávné celky
Sb.	Sbírka zákonů
EU	Evropská unie
RUD	Rozpočtové určení daní
DPH	Daň z přidané hodnoty
FO	Fyzická osoba
PO	Právnícká osoba
HDP	Hrubý domácí produkt
ZŠ	Základní škola
MŠ	Mateřská škola
MMF	Mezinárodní měnový fond
OECD	Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj
UNIFEM	Rozvojový fond OSN pro ženy
OSN	Organizace spojených národů

ÚVOD

Obec je základním článkem územní samosprávy a je vymezena územím, občany a svojí působností. Obec je veřejnoprávní korporace, která má vlastními příjmy a hospodaří s nimi na základě sestaveného a schváleného rozpočtu.

Obce mají stále větší pravomocce v důsledku fiskální decentralizace. S většími pravomocemi souvisí i větší odpovědnost za poskytování statků a vlastní hospodaření. Proto se na hospodaření obcí klade stále větší důraz. Základem hospodaření obce je potřeba sestavovat rozpočet a dodržovat jej. Rozpočet by měl být vyrovnaný, pokud dochází k nesouladu mezi příjmy a výdaji, obec se zadlužuje a je ekonomicky méně stabilní. Ekonomická stabilita obcí má vliv i na stabilitu státu a dluh obcí se promítá do veřejného dluhu.

Bakalářská práce se zabývá analýzou příjmů plynoucích do rozpočtu vybrané obce, a to Studenec v Libereckém kraji. Analýza příjmů bude provedena pomocí regresní analýzy za období 2001 až 2011. Práce se zaměří na municipální rozpočet, regresní analýzu a analýzu municipálních příjmů obce Studenec. Součástí bude zhodnocení a návrh doporučení pro navýšení příjmů rozpočtu obce do budoucna.

Práce je členěna na pět kapitol. První kapitola popisuje postavení obcí ve veřejné správě a obec jako základní územní samosprávný celek. Je zaměřena na jednotlivé orgány obce a její působnost. V samostatné působnosti schvaluje obec rozpočet, který je obsahem druhé kapitoly. Ta také ukáže postavení municipálního rozpočtu v soustavě rozpočtů, představí metody sestavování rozpočtu, rozpočtový proces a skladbu.

Třetí kapitola se zabývá příjmy municipálních rozpočtů podle tříd. U daňových příjmů jsou zobrazeny změny rozpočtového určení daní od roku 2001 do roku 2012. Dále to jsou nedaňové a kapitálové příjmy a dotace.

Teorií statistických metod použitých k analýze příjmů obce Studenec se zabývá čtvrtá kapitola. Konkrétně se jedná o regresní analýzu a časové řady. Zmíněné metody zkoumají závislost mezi uvedenými daty a umožňují do určité míry stanovit odhad na následující roky.

Závěrečná kapitola stručně charakterizuje obec Studenec a zaměřuje se především na analýzu jejich příjmů. Jednotlivé analýzy vychází z vybraných dat rozpočtů za období 2001 - 2011. Data jsou získána z informačního systému ARIS. S použitím statistických metod jsou zjištěny odhady na roky 2012 a 2013. Od roku 2013 došlo ke změně metodiky rozpočtového určení daní, proto jsou odhady u daňových příjmů uvedeny pouze na rok 2012.

U celkových příjmů, místních poplatků a daně z nemovitostí jsou uvedeny odhady i na rok 2013. U jednotlivých druhů příjmů jsou uvedeny také jejich tempa růstu za sledované období.

1. ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVA

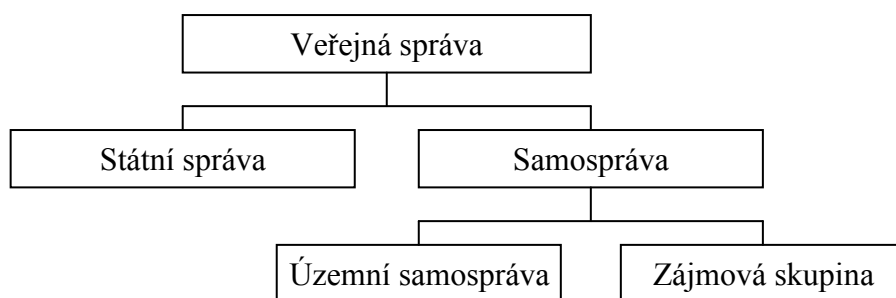
Postavení územní samosprávy a její členění ovlivňují historické tradice. Postavením a členěním územní samosprávy se zabývá teorie fiskálního federalismu. Územní samospráva vznikala přirozeně nebo uměle. Podle přirozeného osídlení na daném místě vznikaly obce a města přirozeně. Uměle vznikaly rozhodnutím jako vyšší stupně územní samosprávy zahrnující více obcí a měst. [8], [15], [16]

Nejvíce se měnilo postavení územní správy ve 20. století. V roce 1985 byla přijata Evropská charta místní samosprávy, která upevnila její postavení. Úmluva vešla v platnost 1. 9. 1988 a Česká republika ji ratifikovala v roce 1998 s platností od 1. 9. 1999. [15]

Pro fungování územní samosprávy je potřeba vytvořit potřebné legislativní a ekonomické předpoklady. Legislativa upravuje vznik a postavení územní samosprávy, její působnost, pravomoci, odpovědnost, organizaci a vnitřní členění, vymezuje vzájemné vztahy se státem i mezi jednotlivými stupni územní samosprávy, vymezuje samosprávní a přenesenou působnost a upravuje ekonomické předpoklady. Významným ekonomickým předpokladem je vlastnictví majetku a hospodaření s ním. Mít vlastní příjmy, sestavovat vlastní rozpočet a hospodařit na jeho základě. [14], [15]

Území České republiky se podle Ústavy České republiky¹ člení na územní samosprávné celky (ÚSC). Rozlišují se základní územní samosprávné celky (ZÚSC), které představují obce² a vyšší územní samosprávné celky (VÚSC), kraje³. Do činnosti ÚSC může zasahovat stát pouze při ochraně zákona a pouze způsobem stanoveným zákonem. [45]

Územní samospráva je společně se zájmovou samosprávou nejnižší stupeň veřejné správy. Veřejná správa se člení na státní správu a samosprávu. Členění je znázorněno na obrázku 1.

Obrázek 1: Schéma veřejné správy

Zdroj: vlastní zpracování, dle [20]

¹ Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů

² Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů

³ Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů

1.1. Obec

Základním článkem územní samosprávy je obec, která je upravena v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení). Obec je vymezena územím, občany a působností. Obec je veřejnoprávní korporací, vystupuje v právních vztazích vlastním jménem a nese z nich vyplývající odpovědnost. Obec může používat vlastní symboly, které jsou znak, prapor (vlajka), razítko (pečeť), dalšími symboly mohou být zakládací listiny, historická privilegia, hudební skladby a další, které však nejsou zákonem upravené. [16], [46]

V České republice se rozeznávají obce těchto základních druhů: obce, města, městyse, statutární města a Praha⁴. Obce je možné rozlišovat také podle míry vykonávané přenesené působnosti na: obce, obce s pověřeným obecním úřadem a obce s rozšířenou působností. [16], [46]

1.1.1. Orgány obce

Orgány obce jsou zastupitelstvo obce, rada obce, starosta a obecní úřad. Pokud byl komisi svěřen výkon přenesené působnosti, je též orgánem obce. [46]

Zastupitelstvo obce je voleným orgánem. Rozhoduje o věcech, které patří do samostatné působnosti obce. Počet členů zastupitelstva je dán zákonem a odvíjí se od počtu obyvatel obce, jak je vidět v tabulce 1. [22]

Tabulka 1: Počet členů zastupitelstva na základě počtu obyvatel obce

Počet obyvatel obce	Počet členů zastupitelstva
do 500 obyvatel	5 až 15 členů
nad 500 do 3 000 obyvatel	7 až 15 členů
nad 3 000 do 10 000 obyvatel	11 až 25 členů
nad 10 000 do 50 000 obyvatel	15 až 35 členů
nad 50 000 do 150 000 obyvatel	25 až 45 členů
nad 150 000 obyvatel	35 až 55 členů

Zdroj: vlastní zpracování, dle [46]

Zastupitelstvo obce se schází na jednání minimálně čtyřikrát ročně. Jednání jsou přístupná veřejnosti a řídí se jednacím řádem. K pravomocím zastupitelstva patří schvalovat program územního rozvoje, územní plán, rozpočet obce a závěrečný účet, zřizovat a rušit příspěvkové organizace, organizační složky a obecní policii, vydávat obecně závazné vyhlášky a volit a odvolávat starostu, místostarosty a radu obce. Zastupitelstvo dále rozhoduje o majetkoprávních úkonech. Zastupitelstvo může zřídit **výbory**. Povinně podle zákona zřizuje

⁴ Hlavní město Praha má zvláštní právní úpravu, a to zákon č. 131/2000 Sb. o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů.

finanční a kontrolní výbor, a pokud v obci žije podle posledního sčítání více než 10 % obyvatel, kteří se hlásí k jiné národnostní menšině než české, zřizuje i výbor pro národnostní menšiny. Předsedou výboru je člen zastupitelstva obce. [22], [46]

Rada obce je výkonným orgánem v samostatné působnosti a zodpovídá se zastupitelstvu obce. V přenesené působnosti rozhoduje pouze, stanoví-li tak zákon. Rada se volí pouze v obcích, které mají nejméně 15 členů zastupitelstva obce. Má vždy lichý počet členů, nejméně 5 a nejvíce 11. Členy rady jsou starosta, místostarostové a zvolení členové. Rada se schází dle potřeby a její schůze jsou neveřejné. Ze schůze se pořizuje zápis. Rada má vyhrazeno zabezpečování hospodaření podle schváleného rozpočtu, u organizačních složek zřízených zastupitelstvem plnit úkoly zřizovatele, vydávat nařízení obce, jmenovat a odvolávat vedoucí odborů, kontrolovat plnění úkolů obecním úřadem v samostatné působnosti, stanovit počty zaměstnanců, ukládat pokuty v samostatné působnosti, uzavírat smlouvy nájemní a o výpůjčce, schvalovat organizační řád obecního úřadu a zřizovat a rušit odbory a výbory. Rada obce si může zřídit **komise** jako poradní orgán. Jestliže byl komisi svěřen výkon přenesené působnosti, je výkonným orgánem. Předsedou komise je osoba, která prokázala zvláštní odbornou způsobilost. Komise je odpovědna radě obce, v přenesené působnosti starostovi. [22], [46]

Starosta je výkonným orgánem obce. Společně s místostarosty je zvolen ze členů zastupitelstva obce. Za výkon funkce se zodpovídají zastupitelstvu. Starosta zastupuje obec navenek, svolává a řídí zasedání zastupitelstva a rady. Starosta a místostarostové podepisují právní předpisy obce. Pokud není zřízena funkce tajemníka, plní jeho funkce. Místostarosta zastupuje starostu v případě jeho nepřítomnosti. [16], [22], [46]

Obecní úřad tvoří starosta, místostarostové, tajemník obecního úřadu, pokud je funkce zřízena, a zaměstnanci obce. V čele obecního úřadu stojí starosta. Pro jednotlivé úseky činnosti může rada obce zřídit odbory obecního úřadu s odděleními. V samostatné působnosti plní úkoly dané zastupitelstvem, pomáhá v činnosti výborům a komisím. Přenesenou působnost vykonává v základním rozsahu. Obce s pověřeným obecním úřadem nebo s rozšířenou působností zřizují funkci **tajemníka**. Funkci tajemníka obecního úřadu mohou zřídit ostatní obce. Tajemník obce odpovídá za plnění úkolů v samostatné působnosti, v přenesené působnosti je odpovědný starostovi. Vydává vnitřní směrnice obecního úřadu a účastní se zasedání zastupitelstva i rady obce. [16], [46]

1.1.2. Působnost obce

Působnost obce zahrnuje činnosti veřejné správy při úpravě určitých společenských vztahů (věcná působnost) na určitém území (územní působnost) k obyvatelům (osobní působnost) v daném čase (časová působnost). Věcná působnost zahrnuje samostatnou a přenesenou působnost, podrobněji dále v textu. Subjekt veřejné správy, který rozhoduje v první instanci, má funkční příslušnost. Kompetenční konflikty při určení funkční příslušnosti řeší Ústavní soud. [8]

Samostatná působnost

Obec vykonává samosprávu v rozsahu, který udává zákon, a v souladu s potřebami obce. Může ukládat povinnosti obecně závaznou vyhláškou, která musí být vyvěšena na úřední desce obecního úřadu na 15 dní. Obec v samostatné působnosti může zřizovat právnické osoby a organizační složky, základní školy a předškolní zařízení, provoz městské hromadné dopravy, kanalizace, podporu kulturních akcí, udržování obecních lesů a parků, udělovat čestná občanství a ceny obce, zřídit obecní policii⁵ k hlídání veřejného pořádku. Obce mohou mezi sebou spolupracovat na splnění konkrétního úkolu vytvořením dobrovolného svazku obcí nebo zakládáním právnických osob. Spolupracovat mohou obce i s obcemi z jiných států. Obec se může připojit k jiné obci nebo se mohou slučovat a oddělovat. [2], [22], [46]

Přenesená působnost

Přenesenou působnost stanovují zvláštní zákony a orgány obce ji vykonávají jménem státu. V přenesené působnosti může obec vydávat nařízení obce, pokud je k tomu zákonem zmocněna. Na plnění úkolů v přenesené působnosti obdrží obce ze státního rozpočtu příspěvky, které vždy nemusí pokrývat náklady. Orgány vykonávající přenesenou působnost jsou kontrolovány orgány státní správy. Obce mohou uzavřít veřejnoprávní smlouvy, kde dochází k přesunu působnosti a pravomocí z jedné obce na druhou. V rámci přenesené působnosti obce vykonávají například údržbu místních a účelových komunikací, ochranu ovzduší a přírody, evidenci obyvatel, péči o starší občany a zdravotně postižené. [2], [16], [46]

---

⁵ Zřízení a činnost obecní policie upravuje zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů.

2. MUNICIPALNÍ ROZPOČET

Municipální rozpočet je součástí rozpočtové soustavy a je možno ho označit za decentralizovaný peněžní fond. Využívá se nenávratné, neekvivalentní a nedobrovolné financování rozpočtu. Tím, že rozpočet je toková veličina, dochází k časovému nesouladu mezi příjmy a výdaji. [20]

Rozpočtová soustava je soustava „*veřejných rozpočtů a institucí, které zabezpečují tvorbu, rozdělování, užití a kontrolu toků jednotlivých okruhů finančních prostředků v rámci této soustavy*“. [4] Rozpočtová soustava se řídí rozpočtovými pravidly, což je zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní a zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. [4]

Soustava veřejných rozpočtů má z ekonomického hlediska tři hlavní funkce. Stabilizační a redistribuční funkci vykonává především státní rozpočet a alokační funkci plní všechny veřejné rozpočty. Veřejné rozpočty dále mají funkci autorizační, kontrolní, řídicí, informační, legislativní a regulační. [4], [17]

Rozpočet lze chápat také jako bilanci, finanční plán a nástroj na prosazování cílů municipální a regionální politiky. [20]

2.1. Postavení municipálního rozpočtu ve veřejných rozpočtech

Soustava veřejných rozpočtů se skládá z několika úrovní rozpočtů a měla by odpovídat politickému uspořádání daného státu. Podle definice MMF a OECD se rozlišují čtyři vládní úrovně. Jedná se o: [15], [20]

- ústřední či federální vládu,
- republikovou vládu,
- municipální vládu,
- nadnárodní vládu.

Ústřední vláda je v unitárních státech⁶ a federální ve federativních státech⁷. Podle toho sestavují ústřední nebo federální rozpočet. Rozpočet zahrnuje příjmy a výdaje ministerstev,

---

⁶ Unitární státy mají jednotnou soustavu státních orgánů s jednou zákonodárnou a výkonnou mocí. Státní suverenita je nedílná a zastávají ji pouze nejvyšší orgány. Území státu je nedělitelné, což nebrání určité míře regionální autonomie. Občané státu mají pouze jedno občanství. Příkladem unitárního státu je Francie, Itálie, Česká republika. [23]

⁷ Federativní stát neboli spolkový stát je založen jednou ústavou. Ústřední vláda má moc nad vrcholnými orgány států, které mají obdobnou strukturu jako ve státech unitárních. Občané mají občanství federace a mohou mít i občanství spolkových států. Příkladem federativního státu je Německo, Rakousko, USA. [23]

ústřední úřady a další odbory, úřady a instituce centrální vlády. V některých zemích došlo k přenesení působnosti na nižší vládní úrovně, v čemž významnou roli hraje fiskální federalismus s decentralizačními prvky. Na vykonávání funkcí získávají zdroje z ústředního rozpočtu (též označení státní rozpočet). O objemu a struktuře státního rozpočtu rozhoduje Parlament, který tak nepřímo ovlivňuje objem a strukturu rozpočtů na nižších vládních úrovních. [14], [15], [20]

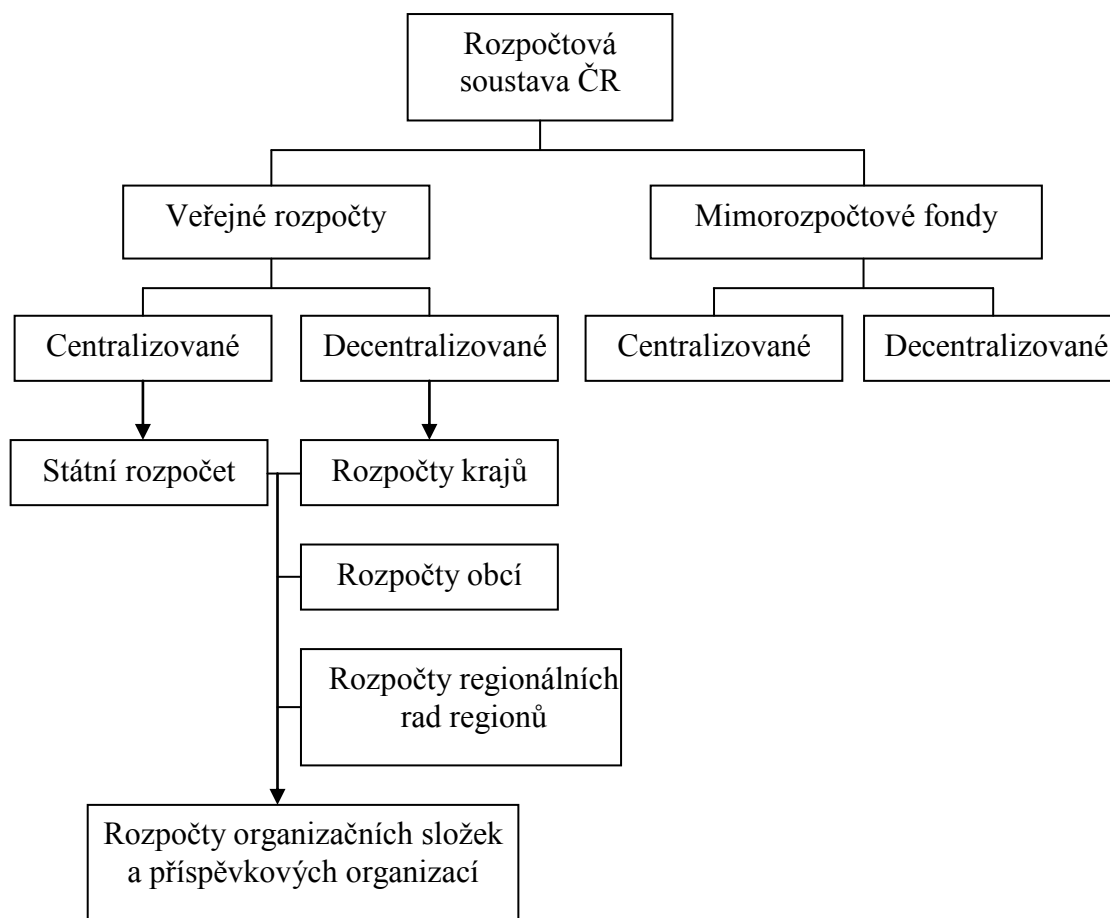
Republikové vlády se mohou nazývat také jako státní, zemské, provincionální či regionální. Republikové vlády sestavují republikové rozpočty, které tvoří mezistupně mezi ústřední vládou a vládami místními, ale nemusí tomu tak být ve všech státech. Mezi státy dochází také k rozdílnostem v definování jednotlivých stupňů, ve vymezených pravomocích, v stupních autonomie a nezávislosti. Pokud mezistupeň existuje, je místně oddělen od ústřední a municipální úrovně. Má rozhodovací pravomoce a určitou autonomii v řízení a financování svých potřeb. Ve federativních státech se oblasti mohou nazývat státy, provincie nebo země. V unitárních státech to mohou být regiony, hrabství, okresy, distrikty. V České republice se vyšší samosprávné celky podle ústavního zákona č. 347/1997 Sb., který nabyl účinnosti 1. ledna 2000, nazývají kraje. [15], [20], [43]

Místní neboli municipální vlády představují základní stupeň územní samosprávy a sestavují municipální rozpočty. Municipální vlády mají ze zákona dané nezávislé kompetence, pravomoce a odpovědnost za zajišťované potřeby. V jednotlivých zemích mají vlády různé pravomoce v městských nebo venkovských oblastech a mají široké spektrum vládních jednotek, jako jsou například hrabství, municipality, města, městské okresy nebo školní distrikty. [15], [20]

Nadnárodní vláda má nadnárodní rozpočet, do kterého plynou příjmy na základě smluv s národními vládami. Výdaje se používají ke splnění specifických cílů, které jsou nad rámec jedné země. Nadnárodní vláda plní hlavně koordinační funkci, zvláště v hospodářské oblasti, sociální, finanční, stabilizační a měnové politice. Nadnárodní vládu mají členské země Evropské unie. [15], [20]

Municipální rozpočty tvoří nejnižší stupeň v soustavě veřejných rozpočtů. Rozpočtová soustava ČR je na obrázku 2. V rozpočtu se soustřeďují příjmy, které obec generuje vlastní činností i příjmy z daní získané přerozdělováním podle rozpočtového určení daní. Ze získaných příjmů se financují čisté veřejné i smíšené statky, které zajišťují samy municipality nebo prostřednictvím soukromého sektoru. Jak již bylo zmíněno výše, ústřední vláda může převést některé pravomoce na nižší vládní úrovně. Obce na vykonávání těchto delegovaných pravomocí získávají z ústředního rozpočtu prostředky prostřednictvím transferů

a dotací. Na základě toho lze říci, že municipální rozpočty nejsou zcela nezávislé na ostatních rozpočtech. [2]

Obrázek 2: Rozpočtová soustava ČR

Zdroj: vlastní zpracování, dle [4]

2.2. Metody sestavování municipálních rozpočtů

V minulosti byl na municipality vyvíjen stále větší tlak v souvislosti se zajišťováním veřejných statků při existenci rozpočtového omezení. To municipality vedlo k efektivnějšímu využívání dostupných zdrojů. Při sestavování rozpočtů se tak začaly používat postupy a techniky finančního plánování a kontroly převzaté ze soukromého sektoru. [20]

Při tvorbě rozpočtu je potřeba dodržovat určité zásady. **Zásada úplnosti** znamená, že rozpočet má zahrnovat všechny finanční operace. Dodržením by nemělo docházet k oslabování mimorozpočtovými fondy. **Zásada jednotnosti** představuje procházení všech příjmů a výdajů přes rozpočet a zaznamenávání do jednoho dokumentu. Postupně však vznikaly mimořádné, dodatečné, doplňkové rozpočty. Proto se v podmínkách decentralizace začala používat zásada rozpočtové plurality. Pro správné plnění rozpočtu je potřeba dodržet **zásadu reálnosti a pravdivosti**, protože přesuny v rozpočtu v průběhu roku lze dělat těžko a pouze za stanovených podmínek. **Zásada každoročního sestavování a schvalování**

umožňuje lepší přehled o příjmech a výdajích. V České republice se fiskální rok shoduje s kalendářním, ale nemusí tomu tak být ve všech státech. Rozpočet by měl být schválen před začátek rozpočtového roku. Dodržování **zásady vyrovnanosti rozpočtu** je důležité alespoň v delším časovém období. Postupně se od této zásady ustoupilo a začala se uplatňovat zásada schodkovosti rozpočtu. Zabránit tajnému hospodaření vlády měla **zásada publicity**. Schválený státní rozpočet se zveřejňuje ve Sbírce zákonů a i obce a kraje mají tuto povinnost. Pro dobrou orientaci se uplatňuje **zásada přehlednosti**, kde je pevně stanovena struktura rozpočtu. Další zásadou je efektivnost a hospodárnost a zásada přednosti výdajů před příjmy. [4]

Přírůstkový způsob

Přírůstkový způsob sestavování rozpočtu je tradičním a nejvíce používaným způsobem. Municipality vycházejí z existujících údajů a snaží se zachovat stejný standard poskytovaných statků a služeb. Základem přírůstkového způsobu je odhad změn, ke kterým došlo během roku anebo jsou plánované na rok následující. Budoucí rozpočet vznikne ze současného rozpočtu upraveného o tzv. meziroční přírůstek. Do odhadu meziročního přírůstku se odráží inflace, demografický vývoj, výdaje na projekty, které dosud byly realizovány pouze částečně, nebo změny legislativy. Zohledňované změny zdaleka nejsou všechny, ke kterým může dojít. Přírůstkový způsob využívá historických hodnot a nezabývá se efektivností daného statku a služby ani jejich prioritou. Může tak dojít k tomu, že obec bude financovat služby, které obyvatelstvo nevyužívá, a naopak služby, které obyvatelstvo potřebuje, budou financované nedostatečně nebo vůbec. [10], [20]

Fixně limitovaný rozpočet

Běžně používaný přístup k tvorbě rozpočtu je fixně limitovaný rozpočet. Nejvíce ho využívá ústřední vláda při řízení ministerstev a odborů. Tímto způsobem lze ovlivnit výdaje municipalit prostřednictvím dotací. Základem je fixní objem zdrojů, které musí stačit na určitou oblast služeb. Municipality mohou využít tento způsob při zajišťování veřejných statků soukromým sektorem. [20]

Organizace soukromého sektoru dostanou fixní částku od municipality na zajištění statků a mohou si samy určit výši jednotlivých výdajových položek, případně snadněji převádět úspory z jedné položky do jiné. Tímto způsobem se zajišťování veřejných statků stává efektivnější než při použití liniově-položkového způsobu, který je vidět v tabulce 2. Při liniově-položkovém způsobu určuje výši jednotlivých výdajových položek municipalita. Fixně limitovaný rozpočet však klade vyšší nároky na management organizace. [20]

Tabulka 2: Příklad liniově-položkového způsobu sestavování rozpočtu

Položka	Částka
01 Mzdové náklady	150 000 Kč
02 Energie	30 000 Kč
03 Nákup materiálu	290 000 Kč
Mezisoučet	470 000 Kč

Zdroj: vlastní zpracování, dle [2], [20]

Přístup nulové základny (ZBB)

Přístup nulové základny je nejkompexnější metodou při sestavování rozpočtu. Základem přístupu je důkladné zkoumání jednotlivých položek ve vztahu k dosažení cílů. Z toho vyplývá, že nebere v úvahu historické hodnoty. Přístup je časově náročný a proto se aplikuje především u služeb, kde dochází k častým změnám v poptávce, popřípadě se vybírá z několika variant nebo se může opakovat u každé služby jednou za pět let. [2], [3], [20]

Při zjišťování výše nákladů na službu se postupuje v několika krocích. Nejdříve se rozhoduje, zda se má služba vůbec zajistit. Pokud ano, tak se pro službu určí potřebný standard. Podle standardu se odhadne výše jednotkových nákladů na službu a objem, který je potřebný k zajištění služby. Od toho lze určit celkové náklady na službu. Součet celkových nákladů na službu představuje celkový objem výdajů. [2], [20]

Výše zmíněný postup se provede u každé služby a jsou stanoveny priority jednotlivých služeb. Postupně se začnou sčítat celkové náklady na služby, až do výše disponibilních zdrojů. Služby, na které nestačily zdroje, se poskytovat nebudou. Rozpočet se sestaví ze služeb, na které daly disponibilní zdroje. [20]

Performance budgeting

Performance budgeting neboli rozpočtování dle výsledku vyžaduje, aby disponibilní zdroje byly využívány hospodárně a efektivně s dosažením cílů. Rozpočtový proces tak zohledňuje zdroje a zároveň stanovuje cíle výstupu. Použití performance budgeting pro sestavení rozpočtu je vidět v tabulce 3, kde je přesně definován cíl, výstup a zdroje, které budou potřeba na poskytnutí statků. Pro přehlednost je lepší členit položky podle jednotlivých typů činností. Důležité jsou informace o výsledcích a o nákladech a vyhodnocení efektivnosti. [3], [20]

Metoda může odhalit potenciaální problémy organizace. Nevýhodou však je, že může dojít k přírůstkové tvorbě rozpočtu, k zaměření více na efektivnost než na účinnost a neopodstatněnost. [20]

Tabulka 3: Příklad sestavování rozpočtu způsobem performance budgeting

Údržba komunikací	Měření výkonu	Částka
dláždění chodníků počet vydlážděných m ² náklady na jeden m ²	10 m ² 10 000 Kč	
Mezisoučet		100 000 Kč
obnova a oprava silnic počet km náklady na jeden km	20 km 150 000 Kč	
Mezisoučet		3 000 000 Kč
Celkové náklady na údržbu komunikací		3 100 000 Kč

Zdroj: vlastní zpracování, dle [4]

Metoda programového rozpočtování (PPBS)

Metoda programového rozpočtování (Planning Programming Budgeting System) sestavuje výdaje podle výsledků, kterými přispívají k dosažení cílů. Rozpočet se nevztahuje na organizační členění úřadu, ale vychází z účelnosti. Aktivita zaměřené na podobné cíle jsou zařazeny do jedné skupiny a vzájemně si konkurují. Sleduje se hledisko účelnosti, podle kterého se zdroje alokují do jednotlivých programů. Pro uskutečnění se sestavuje dlouhodobější strategie cílů, obecně se uvádí na období pěti let s použitím klouzavého principu⁸. Důvodem pro použití metody programového rozpočtování je možnost představitelů lépe se rozhodnout o alokaci zdrojů vzhledem k vymezeným cílům. [20]

Prvním krokem při analýze je zkoumání záměrů a cílů územního celku. Analýza může odhalit, které cíle nebyly plněny vůbec nebo dostatečně a naopak které byly plněny více, než bylo potřeba. [20]

Druhým krokem je porovnávání a oceňování alternativních variant. Při komparaci variant se zjistí jednotlivé náklady, časová náročnost a dosažené výsledky. U některých variant se ukáže, že se z nějakých důvodů nedají realizovat, ať již jde o sociální, politické, legální problémy či nedostatek financí. Výsledkem je sestavení programového a finančního plánu s dopady na příjmy v delším časovém období. Programový plán by měl obsahovat kvantitativní ukazatele v kombinaci s kvalitativními. Programový plán se stává podkladem pro jednoletý rozpočet a obsahuje určené programy s jednotlivými variantami pro dosažení cílů. K jednotlivým variantám je přiřazena potřebná částka. Konkrétní příklad je v tabulce 4. V průběhu uskutečňování je dobré jej přehodnocovat a případně i upravit. [20]

⁸ Dokument schvalovaný jednou ročně na klouzavém principu se vždy při schválení prodlužuje o jeden rok. [2]

Tabulka 4: Příklad programového rozpočtu obce

Program	Částka
<i>Péče o staré občany</i>	
Zařízení domu s pečovatelskou službou	12 000 000 Kč
Výstavba domova důchodců	20 000 000 Kč
Mezisoučet	32 000 000 Kč
<i>Kultura a volný čas</i>	
Parky a rekreace	3 000 000 Kč
Knihovnické služby	1 000 000 Kč
Mezisoučet	4 000 000 Kč
Celkem	36 000 000 Kč

Zdroj: vlastní zpracování, dle [4]

Komunitní rozpočtování

Pojem komunitní rozpočtování se objevil na konci minulého století. Jedná se o koncept rovných příležitostí pro všechny komunity a jejich členy. Komunitní rozpočtování vychází z genderového rozpočtování. [20]

O genderovém rozpočtování ve veřejných rozpočtech se začalo mluvit v 80. letech 20. století. Snahou bylo zajistit rovnost mužů a žen při využívání veřejných zdrojů. Základem je zhodnocení dopadů určitého rozpočtového opatření na muže a ženy. O aktivní prosazování principu se zasadilo UNIFEM. První zemí, která použila genderové rozpočtování, byla Austrálie. [2], [20]

Činnosti komunitního rozpočtování se snaží, aby programy podporované z veřejných rozpočtů řešily potřeby jednotlivců, kteří mohou spadat do sociálních skupin, etnik, příjmových skupin, věkových skupin nebo jsou jinak znevýhodněni. Cílem je zjistit, zda jsou potřeby stejné, a kde se liší, je potřeba použít jiné přidělování zdrojů. [20]

Komunitní rozpočtování na všech úrovních podporuje i Rada Evropy a Evropská unie. Zakotvení komunitního rozpočtování Evropskou unií je v Amsterodamské smlouvě. V dokumentu Evropská charta za rovnost žen a mužů na úrovni života ve městech a obcích je zakotveno komunitní rozpočtování na úrovni lokální a regionální. Česká republika Evropskou chartu ratifikovala.[20], [24]

2.3. Rozpočtový proces

Rozpočtový proces je soubor činností od návrhu až po schválení závěrečného účtu. Výsledkem rozpočtového procesu je rozpočet. Rozpočet se sestavuje na jeden fiskální rok, který se v České republice shoduje s kalendářním rokem, ale rozpočtový proces zpravidla trvá 1,5 až 2 roky. Jednotlivé etapy a za ně odpovědné orgány jsou zobrazené na obrázku 3. [20], [22]

Rozpočtový proces se skládá z těchto etap: [12]

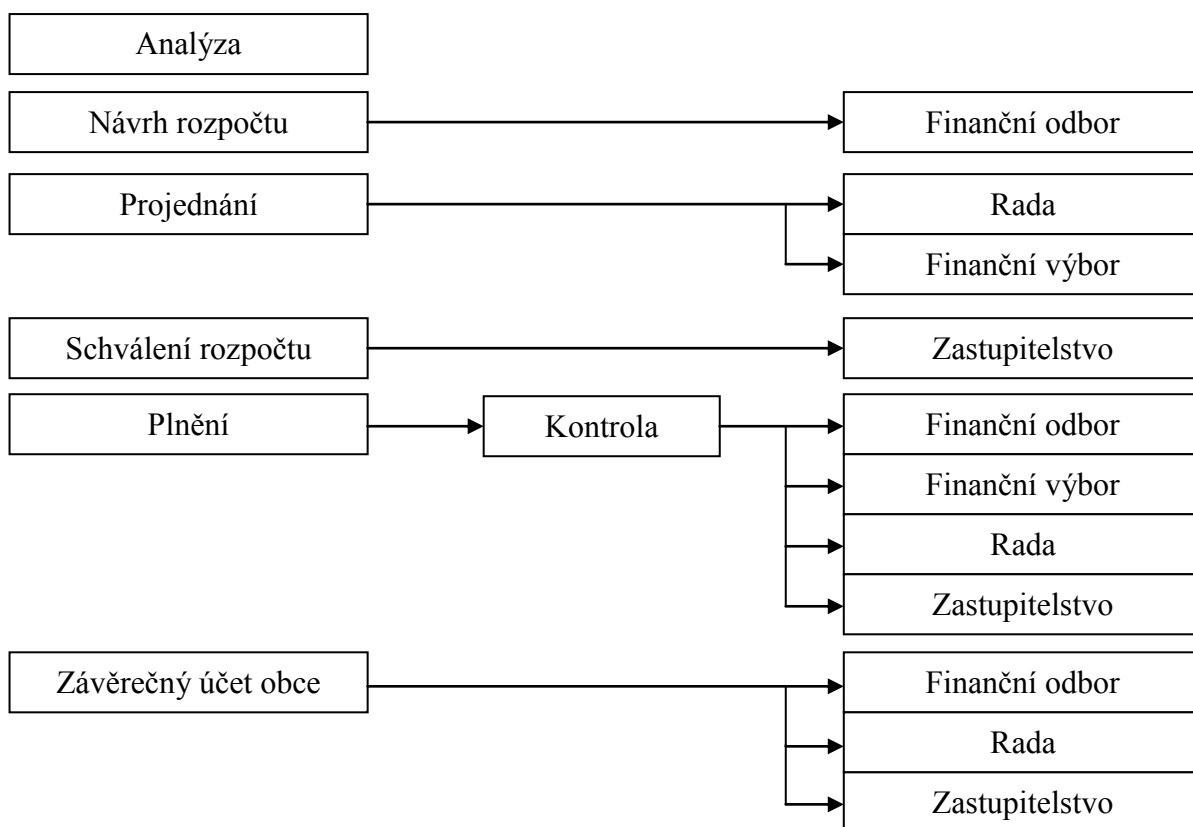
- analýza a přípravy,
- sestavení návrhu rozpočtu,
- projednání a schválení,
- realizace, plnění a kontrola rozpočtu,
- skutečné plnění a následné kontroly.

Sestavování návrhu rozpočtu navazuje na státní rozpočet a odráží vazby na jiné rozpočty. Hlavním podkladem by měl být rozpočtový výhled, ovšem s předpokladem, že je zpracován podrobně jako rozpočet, a ne pouze v základních ukazatelích, jak určuje zákon. Každý odbor by měl mít svoji část návrhu rozpočtu členěnou na příjmy, běžné výdaje a kapitálové výdaje. Sestavením návrhu je většinou pověřen finanční odbor. [17], [20]

Návrh rozpočtu projednává finanční výbor nebo rada obce, které jsou výkonnými orgány. Případné připomínky finanční odbor zahrne do návrhu rozpočtu. Před projednáním návrhu rozpočtu zastupitelstvem musí být návrh zveřejněn minimálně 15 dní na úřední desce obecního úřadu. Rozpočet v závazných ukazatelích **schvaluje** zastupitelstvo obce, což je volený orgán. Zastupitelstvo může schválit rozpočet přebytkový, vyrovnaný nebo schodkový. Schodkový rozpočet musí být kryt podle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů prostředky z minulých let, smluvně zabezpečenou půjčkou, úvěrem, finanční výpomocí nebo příjmem z prodeje komunálních dluhopisů. „*Rozpočet musí být reálný, pravdivý a úplný.*“ [20] Jestliže se rozpočet nestihne schválit do konce roku, hospodaří se podle rozpočtového provizoria až do doby, než se rozpočet schválí. Hospodaření podle rozpočtového provizoria je v pravomoci zastupitelstva obce. [11], [20], [44]

Realizace rozpočtu a jeho plnění probíhá v průběhu kalendářního roku. Během realizace dochází k průběžným kontrolám a vyhodnocování. Pokud nedochází k plnění podle předpokladů, je možné rozpočet upravit pomocí rozpočtového opatření. Při rozpočtovém opatření dochází k přesunu prostředků mezi jednotlivými druhy příjmů a výdajů, použití nových příjmů na uhrazení nových výdajů, čímž dojde k navýšení rozpočtu. [11], [20]

Po skončení fiskálního roku dochází k **vypracování závěrečného účtu** s přehledem o skutečném plnění a k **následným kontrolám**. Závěrečný účet sestavuje finanční odbor. Územní samosprávný celek a dobrovolný svazek obcí jsou povinni nechat své hospodaření za uplynulý rok přezkoumat krajským úřadem nebo auditorem. Náklady na přezkoumání auditorem hradí obce samy. Zpráva o přezkoumání se stává součástí závěrečného účtu. [12]

Obrázek 3: Fáze rozpočtového procesu

Zdroj: vlastní zpracování, dle [20]

Rozpočtový výhled

Rozpočtový výhled by měl být hlavním podkladem při návrhu rozpočtu. Rozpočtový výhled je nástroj střednědobého finančního plánování. V České republice je pro municipální rozpočty povinný od roku 2001 na základě zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů a nesestavení je považováno za správní delikt. Základem rozpočtového výhledu jsou čtyři podstatné ukazatele, kterými jsou celkové příjmy, celkové výdaje, celkové pohledávky a celkové závazky. Rozpočtový výhled se sestavuje na dva až pět let následujících po roce, na který se sestavuje rozpočet, a využívá se klouzavý princip. Cílem je, aby municipality uvažovaly v delším časovém horizontu než je jeden rozpočtový rok. Nástroj může být prevencí proti vysokému zadlužení a může pomoci lépe plánovat výdaje. [2], [20]

2.4. Rozpočtová skladba

Rozpočtová skladba závazně upravuje podrobné členění příjmů a výdajů. Na základě jednotné rozpočtové skladby se mohou mezi sebou komparovat jednotlivé rozpočty v čase i místě. Není závazná pro podnikatelské subjekty a příspěvkové organizace, jejichž prostředky nemají charakter veřejných prostředků. Rozpočtová skladba používá princip peněžních

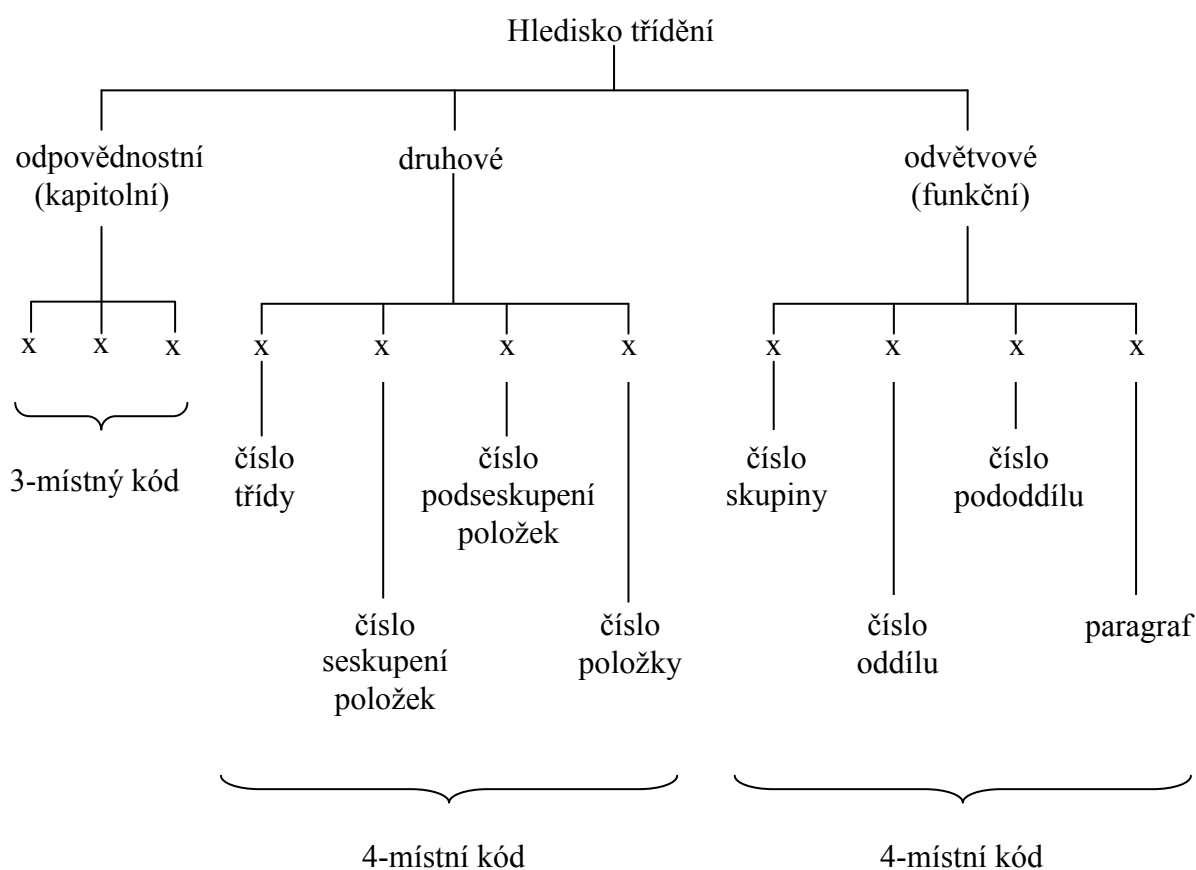

pohybů. Jedná se o zaznamenávání pohybu prostředků na bankovním účtu. Pokladna se do rozpočtové skladby promítne až při zúčtování s bankovním účtem. [15], [16]

Třídění příjmů a výdajů se řídí zásadou jednotnosti a závaznosti, zásadou dlouhodobé stability, zásadou srozumitelnosti a zásadou kompatibility. **Zásada jednotnosti** znamená jednoznačně identifikovatelné místo údaje v rozpočtu. **Zásada dlouhodobé stability** je dobrá pro vytváření dlouhodobých rozpočtových analýz a pro lepší přehlednost dlouhodobá platnost číselné identifikace. **Zásada srozumitelnosti** je důležitá pro odbornou veřejnou i občanskou kontrolu. Pro transparentnost na mezinárodní úrovni slouží **zásada kompatibility** s mezinárodními účetními a statistickými standardy. [16]

Rozpočtová skladba nejčastěji používá třídění, které je znázorněno na obrázku 4: [16]

- kapitolní,
- druhové,
- odvětvové.

Obrázek 4: Hlediska třídění

Zdroj: vlastní zpracování, dle [16]

Kapitolní neboli odpovědnostní, organizační třídění se používá pro státní rozpočet a pro obce je nepovinné. Rozpočet má 33 kapitol a mají 3-místný kód. Vlastní kapitolu mají ministerstva a ostatní ústřední orgány státní správy a státní organizace. Názvy vybraných kapitol s třímístným kódem jsou uvedeny v tabulce 5. [13]

Tabulka 5: Ukázka kapitolního třídění státního rozpočtu

Kapitola 301	Kancelář prezidenta republiky
Kapitola 309	Kancelář veřejného ochránce práv
Kapitola 333	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
Kapitola 345	Český statistický úřad
Kapitola 358	Ústavní soud

Zdroj: vlastní zpracování, dle [40]

Druhové členění se týká všech peněžních operací a rozděluje je do třech základních skupin, které se dále dělí na třídy. A to: [14]

- příjmy (inkasa),
- výdaje (platby),
- financování.

Příjmy jsou veškerá inkasa, ale nezahrnují vypůjčené finanční prostředky (půjčky, úvěry, emise vlastních cenných papírů) ani splátky půjček. Pokud přijaté návratné finanční prostředky nebyly ve výdajích utraceny, projeví se v přírůstku na bankovním účtu. [14]

Výdaje jsou nenávratné platby z bankovního účtu, které netvoří splátky vypůjčených finančních prostředků a finanční prostředky použité za účelem jejich zhodnocení. Výdaje nezahrnují úmor jistiny úvěrů, převody finančních prostředků a vkladový účet za účelem dosažení úrokového výnosu, splátky dluhopisů, půjčky poskytované jiným subjektům, jejichž účelem bylo řízení likvidity a nákup akcií a dluhopisů s účelem zhodnotit dočasně volné finanční prostředky. [14]

Financování zajišťuje likviditu, zabezpečuje financování schodku hospodaření nebo naopak využívá přebytek hospodaření ke zhodnocení. Cílem je stálá vyrovnanost rozpočtu. Financování je stavová veličina a má bezprostřední návaznost na zjištěné saldo veřejných rozpočtů. [16]

Druhov

é třídění rozlišuje osm tříd. Nyní se již sedmá třída nevyužívá. Příjmy a výdaje se do jednotlivých tříd zařazují podle čtyřmístného kódu, takže mají jasně identifikovatelné místo. První číslo určuje třídu, druhé seskupení položek, třetí podseskupení položek a čtvrté položku. Ukázka rozdělení čtyřmístného kódu i s názvy je v tabulce 6. Ministerstvo financí seznam jednotlivých položek každoročně novelizuje. Příjmy mají čtyři třídy: třídu 1 daňové

příjmy, třídu 2 nedaňové příjmy, třídu 3 kapitálové příjmy a třídu 4 dotace. Výdaje jsou rozděleny do třech tříd: třída 5 běžné výdaje, třída 6 kapitálové výdaje a třída 7 ostatní výdaje. Třída 8 financování se používá pro vyrovnaný rozpočet. [13], [17]

Tabulka 6: Ukázka druhového třídění státního rozpočtu

Třída	Seskupení položek	Podseskupení položek	Položka	Název a náplň
1				DAŇOVÉ PŘÍJMY
	11			Daně z příjmů, zisku a kapitálových výnosů
		111		Daně z příjmů fyzických osob
			1111	Daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků
			1112	Daň z příjmů fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti
		112		Daně z příjmů právnických osob
	12			Daně ze zboží a služeb v tuzemsku
	13			Daně a poplatky z vybraných činností a služeb

Zdroj: vlastní zpracování, dle [41]

Odvětvové neboli funkční třídění zohledňuje účel vynakládaných finančních prostředků. Využívá se u příjmů nenávratně přijatých finančních prostředků a u výdajů nenávratně poskytnutých finančních prostředků. Odvětvové třídění je dobré pro dlouhodobé analýzy vývoje rozpočtů. Má šest skupin a využívá čtyřmístné kódy, jejichž příklady jsou v tabulce 7. První číslo zastupuje skupinu, druhé oddíl, třetí pododdíl a čtvrté paragraf. [14]

Jednotlivé skupiny jsou: [16]

- zemědělství a lesní hospodářství,
- průmyslová a ostatní odvětví hospodářství,
- služby pro obyvatelstvo,
- sociální věci a politika nezaměstnanosti,
- bezpečnost státu a právní ochrana,
- všeobecná veřejná správa a služby.

Tabulka 7: Ukázka odvětvového třídění státního rozpočtu

Skupina	Oddíl	Pododdíl	Paragraf	
1				ZEMĚDĚLSTVÍ A LESNÍ HOSPODÁŘSTVÍ
	10			Zemědělství a lesní hospodářství
		101		Zemědělská a potravinářská činnost a rozvoj
			1012	Podnikání a restrukturalizace v zemědělství a potravinářství
			1013	Genetický potenciál hospodářských zvířat, osiv a sádí

Zdroj: vlastní zpracování, dle [42]

Podle vyhlášky č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě jsou dalšími způsoby třídění příjmů a výdajů tyto: [30]

- konsolidační třídění,
- zdrojové třídění,
- doplňkové třídění,
- programové třídění,
- účelové třídění,
- strukturální třídění,
- transferové třídění.

3. PŘÍJMY MUNICIPALNÍCH ROZPOČTŮ

Příjmy rozpočtů jsou předpokladem pro realizaci výdajů. Poměr mezi nimi určuje míru samofinancování rozpočtu. Příjmy rozpočtu představují tzv. rozpočtové omezení, při respektování zásady vyrovnanosti rozpočtu. Mezi základní faktory, které určují velikost příjmů, patří: daňové určení, daňová kapacita a daňová vytiženost. [18]

Příjmy jsou založené na principech nenávratnosti, neekvivalence a nedobrovolnosti. Mohou využívat i příjmy návratné, jako jsou půjčky a úvěry. Návratné příjmy by měly sloužit především ke krytí kapitálových a investičních výdajů nikoliv běžných. Příjmy jsou podle rozpočtové skladby závazně tříděny do čtyř tříd. Struktura příjmů se u jednotlivých obcí liší v závislosti na jejich velikosti. [14]

Příjmy obcí by měly být dostatečně výnosné, závislé na jejich aktivitě, předem plánovatelné a administrativně málo náročné. Rozložení příjmů by mělo být takové, aby nedocházelo k disproporcím zajišťovaných služeb mezi regiony. [13]

Příjmy rozpočtu se mohou členit podle několika hledisek. Nejvíce používané jsou: [16]

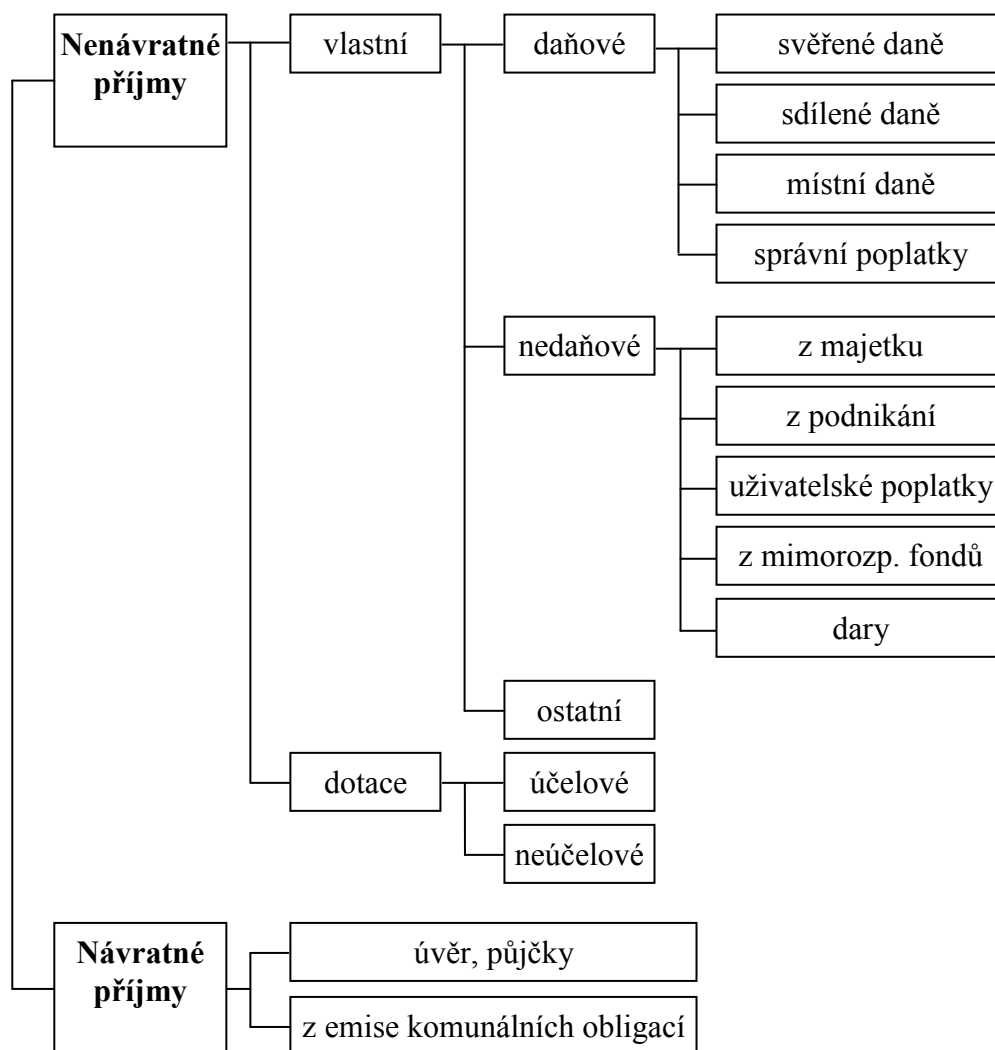
- hledisko návratnosti,
- časové hledisko,
- míra závaznosti,
- plánovatelnost.

Z **hlediska návratnosti** se příjmy veřejných rozpočtů člení na nenávratné a návratné. Nenávratné příjmy plynou do rozpočtu od různých subjektů, charakteristickými jsou daně, dávky, uživatelské poplatky za smíšené statky, příjmy z prodeje a pronájmu obecního majetku. Nenávratné příjmy tvoří většinu celkových příjmů rozpočtu. Návratné příjmy jsou čerpané na určitou dobu, po které se musí subjektu vrátit. Běžně používanými návratnými příjmy jsou krátkodobé bankovní úvěry, jejichž úkolem je krýt v průběhu rozpočtového roku nesoulad mezi příjmy a výdaji. Střednědobý či dlouhodobý bankovní úvěr se používá u financování investic. Další návratné zdroje mohou být získány z emise komunálních cenných papírů. [16]

Z **časového hlediska** se příjmy dělí na běžné a kapitálové, pro lepší přehlednost zobrazeno na obrázku 5. Běžné příjmy jsou každoročně se opakující příjmy na financování opakujících se výdajů, i když ne vždy ve stejné výši. Běžné příjmy lze dále členit podle charakteru a původu. Podle charakteru se člení na daňové a nedaňové. Členění podle původu

je na příjmy vlastní a příjmy z přerozdělovacích procesů. Do vlastních příjmů spadají výnosy svěřených daní, sdílených daní, správních poplatků za úkony a nedaňové příjmy. Příjmy z přerozdělovacích procesů zahrnují nenávratné transfery a návratné příjmy, které představují krátkodobé a překlenovací úvěry. [15], [16]

Kapitálové příjmy jsou na rozdíl od běžných jednorázové a obvykle se neopakují. Většinou se jedná o účelové příjmy, které se využívají k financování dlouhodobých potřeb, ze kterých budou mít užitek i budoucí generace. Člení se na vlastní příjmy a příjmy z přerozdělovacích procesů. Vlastní kapitálové příjmy mohou být příjmy z prodeje majetku, z cenných papírů, z majetkových podílů. Příjmy z přerozdělovacích procesů se dělí stejně jako již zmíněné běžné výdaje. Do nenávratných transferů spadají dotace, dotace ze státních účelových fondů, finanční prostředky z EU. Návratné příjmy představují střednědobý nebo dlouhodobý úvěr na financování investic, emise komunálních cenných papírů, kapitálové půjčky. [15]

Obrázek 5: Třídění příjmů

Zdroj: vlastní zpracování, dle [13], [15]

Podle **míry závaznosti** se člení příjmy na obligatorní a fakultativní. Obligatorní příjmy jsou dané ze zákona a jedná se hlavně o daňové příjmy a správní poplatky za provedené úkony veřejné správy. Fakultativní příjmy závisí na rozhodnutí volených orgánů, zda je budou vybírat nebo ne. Může to být například poplatek za poskytnutý veřejný statek. [16]

Rostoucí význam má členění příjmů podle **plánovatelnosti** na plánovatelné a neplánovatelné. Rozhodující by měly být plánovatelné, pro financování potřeb veřejného sektoru a ostatních potřeb (např. mandatorní výdaje). S neplánovatelnými se nedá počítat pro financování potřeb veřejného sektoru a jsou nahodilé. [16]

3.1. Daňové příjmy

Daň je každá povinná, zákonem stanovená, pravidelně se opakující, nenávratná, neekvivalentní a neúčelová platba do veřejného rozpočtu. V České republice je daňový systém, který tvoří souhrn všech daní. Proto může být občan nebo podnik podroben několika daním najednou. Součet všech daní, kterým je podroben, dává ukazatel celkové daňové povinnosti, který je dobré porovnávat s velikostí HDP, což se poté označuje jako daňová kvóta. Rozeznávají se tyto typy daní: [3], [16]

- majetkové,
- důchodové,
- spotřební.

U **majetkových daní** nelze převést daňovou povinnost na jiný subjekt. Jsou daněmi přímými a neberou ohled na příjmy vlastníka. Zdaňují jednotlivé druhy majetku (věci) nebo souhrn veškerého majetku (bohatství). Od majetkových daní je osvobozen majetek ve vlastnictví státu a obcí, půda s komunikacemi, železnicemi a dalšími dopravními a komunikačními systémy. Slevy na dani nebo úplné vyjmutí se používá u nemovitého majetku, který slouží k sociálním, vzdělávacím, náboženským a sportovním účelům. Hlavní majetkovou daní je daň z nemovitostí, která je upravena speciálním zákonem⁹. Skládá se z daně ze staveb a z daně z pozemku. Povinnost vzniká na základě vlastnického práva. Majetkovým daním podléhají také převody vlastnických práv. Jedná se o daň dědickou, darovací a z převodu nemovitosti. [12], [22]

Důchodové daně jsou přímými daněmi. Podle subjektu se dělí na daně z příjmů fyzických osob a daně z příjmů právnických osob. Daň z příjmů právnických osob je univerzální daní s fiskální a redistribuční funkcí. Předmětem daně jsou příjmy ze závislé činnosti, z podnikání

---

⁹ Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitosti, ve znění pozdějších předpisů

a z jiné samostatné výdělečné činnosti, z kapitálového majetku, z pronájmu a ostatní. Význam daně z příjmů právnických osob postupně klesá. Důvodem je i podpora podnikání. Předmětem daně jsou veškeré příjmy z činností a z nakládání s majetkem. Základ daně tvoří účetní výsledek hospodaření, rozdíl mezi příjmy a výdaji, případně náklady a výnosy.[3], [12]

Spotřební daně mají univerzální nebo selektivní charakter. Univerzální charakter má daň z přidané hodnoty, která je všeobecnou daní. Selektivní charakter mají spotřební daně na vybrané druhy zboží (např. cla, z alkoholu, z cigaret a tabákových výrobků, z minerálních olejů). Základem jsou fyzické jednotky a sazby jsou pevné a diferencované. [3], [15]

Daňové příjmy jsou nejvýznamnějšími příjmy rozpočtů. Podíl obce na daňových příjmech určuje daňové určení (rozpočtové určení daní), které se řídí rozpočtovými pravidly. V České republice upravuje daňové určení zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní¹⁰. Podle podílů na výnosech se dělí na:

- svěřené daně,
- sdílené daně,
- municipální daně.

U svěřených a sdílených daní mají obce malou daňovou pravomoc, o trochu větší mají u municipálních daní. [15]

Svěřená daň je celostátně stanovena jednotným způsobem. Vybírají ji územně správní celky, kterým patří celý výnos daně. V České republice do svěřených daní patří například daň z nemovitostí. Obec má minimální daňovou pravomoc, může pouze u některých nemovitostí změnit korekční koeficient velikosti obce. [22]

Sdílené daně jsou vybírány celostátně a výnos těchto daní se rozděluje zákonem stanoveným způsobem mezi jednotlivé rozpočty. Sdílenými daněmi v České republice jsou daň z přidané hodnoty, daň z příjmů fyzických osob a daň z příjmů právnických osob. Sdílené daně snižují nerovnosti mezi regiony a nerespektují zásadu původu daně. [19], [22]

O **municipálních daních** rozhodují samy obce na svém území a v České republice se nazývají místní poplatky. Obce jsou omezeny zákonem, který municipální daně vymezuje. Seznam zavedených poplatků v obci je uveden v obecně závazné vyhlášce se způsobem vybírání, výší sazby, splatností a případnými úlevami. Jejich správu vykonává obec. Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích po poslední novele vymezuje tyto místní poplatky: [11], [47]

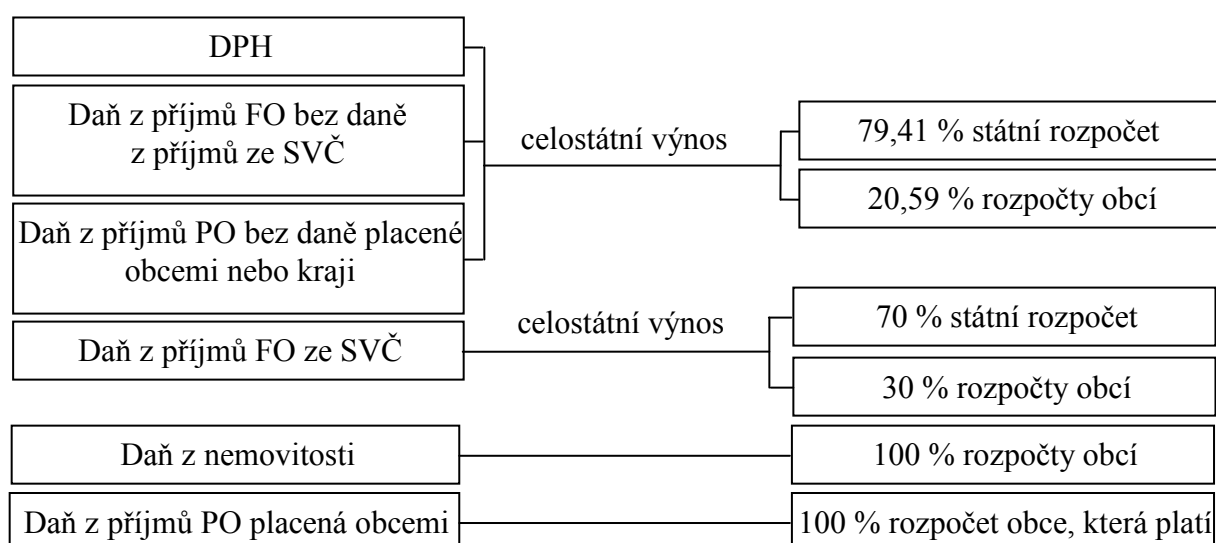
¹⁰ Celý název je zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní), ve znění pozdějších předpisů.

- poplatek ze psů,
- poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt,
- poplatek za užívání veřejného prostranství,
- poplatek ze vstupného,
- poplatek z ubytovací kapacity,
- poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst,
- poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů,
- poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace.

3.1.1. Vývoj rozpočtového určení daní od roku 2001

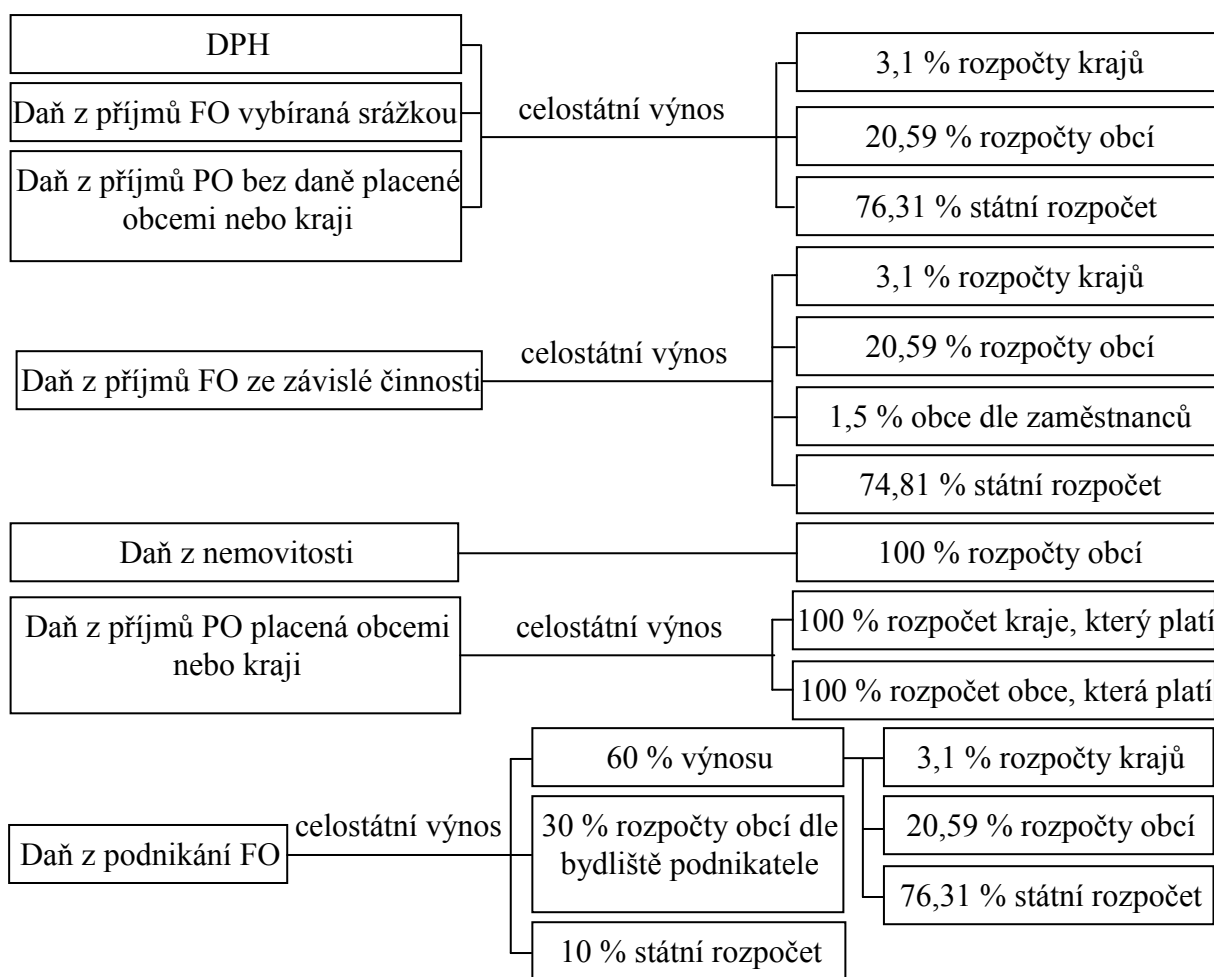
Zákon o rozpočtovém určení daní prošel od svého schválení mnoha novelami. V roce 2001 při změně rozpočtového určení daní došlo k většímu využívání sdílených daní. Důvodem byly i několikanásobné rozdíly mezi obcemi. U sdílených daní se jednotlivé obce podílely na celostátním výnosu určeném pro obce podle počtu obyvatel a podle velikostní kategorie obce. Velikostní koeficienty jsou uvedeny v příloze zákona o rozpočtovém určení daní. Daně a procenta, kterými se v roce 2001 podílely jednotlivé rozpočty na výnosech daní, jsou zobrazeny v obrázku 6. [15], [16]

Obrázek 6: Rozpočtové určení daní v roce 2001

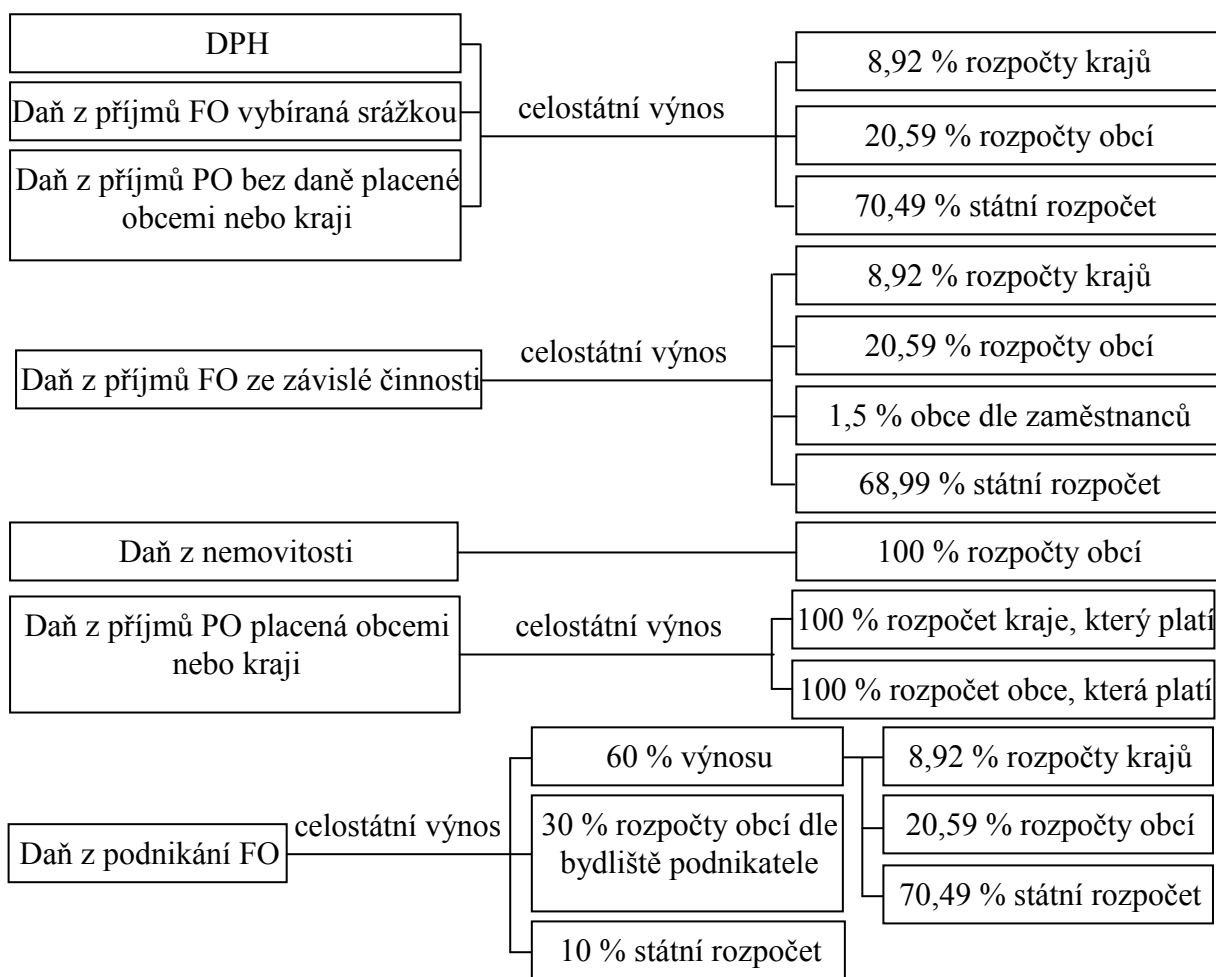
Zdroj: vlastní zpracování, dle [15]

K další změně došlo v roce **2002**, kdy se na některých daních začali podílet i kraje. Procento, kterým se kraje podílí na celostátním výnosu, je stanoveno v závislosti na nákladech regionálního veřejného sektoru. Procenta výnosu příslušející krajům jsou uvedena v příloze zákona o rozpočtovém určení daní. Obce získaly část daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti podle zaměstnanců v obci jako motivační složku. V roce 2005 nabyla účinnosti novela, která se týkala krajů a byla schválena jako zákon č. 1/2005 Sb. Podíl krajů na celkových příjmech se touto novelou zvýšil z 3,1 % na 8,92 %. Rozpočtové určení před změnou v roce 2005 je znázorněno na obrázku 7 a po změně na obrázku 8. [15]

Obrázek 7: Rozpočtové určení daní v letech 2002 - 2004

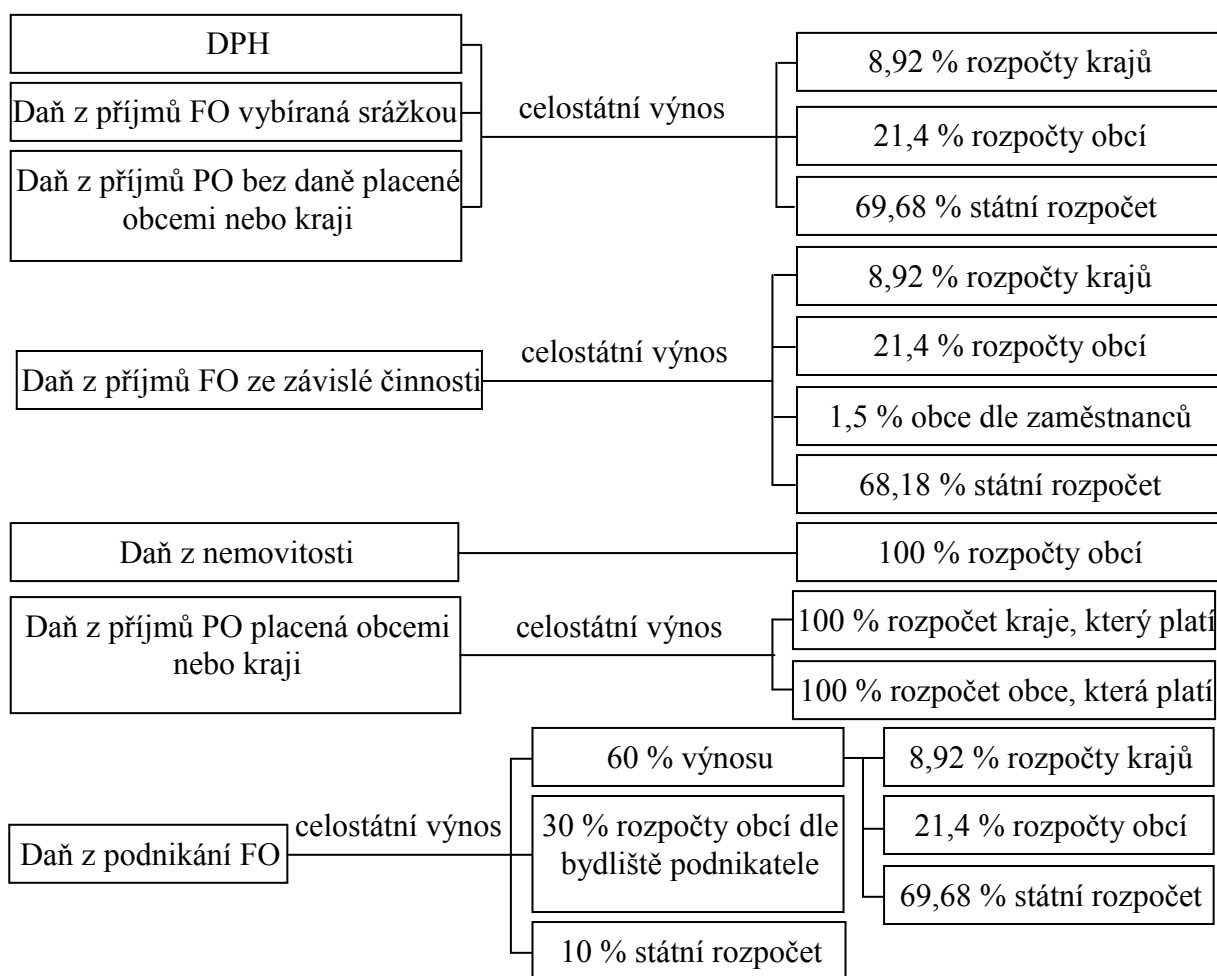
Zdroj: vlastní zpracování, dle [16]

Obrázek 8: Rozpočtové určení daní v letech 2005 - 2007

Zdroj: vlastní zpracování, dle [20]

Od roku **2008** začala platit nová novela zákona o rozpočtovém určení daní pod označením zákon č. 377/2007 Sb. Novela měla odstranit nedostatky rozpočtového určení. Pro určování podílu obcí na sdílených daních vznikla nová kritéria. Kritérium celkové výměry obce a prostý počet obyvatel má přidělenou váhu shodně ve výši 3 %. Zbývajících 94 % má koeficient postupných přechodů. Celkový podíl obcí na sdílených daních se zvýšil z 20,59 % na 21,4 %. Změna rozpočtového určení daní platná od roku 2008 je na obrázku 9. [20]

Obrázek 9: Rozpočtové určení daní v letech 2008 - 2012

Zdroj: vlastní zpracování, dle [20]

3.2. Nedaňové příjmy

Nedaňové příjmy obce jsou takové příjmy, které plynou z aktivity obce nebo jiných subjektů ve prospěch obce a jsou nahodilé a se špatně odhadovanou výší. Jedná se o: [2], [12]

- příjmy z vlastního podnikání,
- příjmy z vlastní správní činnosti,
- pokuty,
- uživatelské poplatky,
- ostatní nedaňové příjmy.

Příjmy z vlastního podnikání zahrnují zisk municipálních podniků, podíl na zisku v podnicích s majetkovým vkladem, příjmy z pronájmu majetku a finančního investování. Pokud jsou municipální podniky zřizované za účelem zabezpečování veřejných statků, poté většinou hospodaří na neziskovém principu. Zisk podniků je rozpočtem obcí, ale je spíše

výjimečný a nepravidelný. O majetkových úcastech rozhoduje zastupitelstvo obce. Rizikem je, že se obec podílí nejen na zisku, ale i na případné ztrátě. Rozhodnutí o pronájmu nebo prodeji majetku je potřeba opřít o důkladnou ekonomickou analýzu. Aby nedošlo k tomu, že obec bude mít jednorázově vyšší příjmy, ale přijde o strategický majetek. Finanční investování obec používá u dočasně volných finančních prostředků, které může zhodnotit. Obec je může zhodnotit formou termínovaných vkladů nebo investicemi do obchodovatelných cenných papírů. [15]

Příjmy z vlastní správní činnosti představují poplatky za správní úkony, které zajišťují přenesenou působnost. Výši správních poplatků zpravidla určuje zákon¹¹. Správní poplatky se vybírají například za výpisy z matrik, vystavení dokladů, ověření pravosti dokladů, podpisů a razítek. [12]

Pokuty jsou obtížně plánovatelné a mají doplňující charakter příjmů. Pokuty ukládají obce subjektům v přestupkovém řízení¹² a vyměřují je za chování, které je v rozporu s obecně závaznými předpisy. Pokuty tvoří příjmy obcí, v případě ukládání ostatními orgány veřejné správy tvoří příjmy státního rozpočtu. [14]

Uživatelské poplatky obce využívají převážně u smíšených veřejných statků a jejich zavedení by mělo vést ke zvýšení efektivnosti. Konkrétní výši schvaluje zastupitelstvo obce s přihlédnutím k charakteru statku, jeho využívání, zaměstnanosti a schopnosti obyvatel poplatek zaplatit. Náklady na produkci pokrývají paušální uživatelské poplatky, a to především u statků, kde nelze měřit spotřebu uživatele. U dotovaných uživatelských poplatků nejsou náklady na produkci pokryty. Opakem jsou uživatelské poplatky se ziskem, které pokrývají náklady na produkci i určitý zisk. [22]

Ostatní nedaňové příjmy se mohou dělit na plánované a neplánované. Plánované příjmy jsou ze sdružování prostředků, které se používají na společné financování veřejných statků. Obce se na základě písemné dohody spojí a společně poskytují některé veřejné statky (vodovody, čističky odpadních vod, obecní policii, hasičskou službu), čímž vznikají úspory z rozsahu a dosahuje se vyšší efektivnosti a hospodárnosti. Dary a výnosy ze sbírek představují neplánované příjmy s náhodným a doplňkovým charakterem. [12]

3.3. Kapitálové příjmy

Kapitálové příjmy obce jsou jednorázové a většinou se pravidelně neopakují. Z pravidla se používají k financování dlouhodobých potřeb při pořizování investic, z nichž budou mít

---

¹¹ Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

¹² Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

prospěch i budoucí generace. Kapitálové příjmy zahrnují příjmy z prodeje dlouhodobého majetku, dlouhodobého finančního majetku a ostatní kapitálové příjmy. [15]

Do příjmů z dlouhodobého majetku spadá prodej pozemků, ostatních nemovitostí a jejich částí, ostatního dlouhodobého majetku, nehmotného dlouhodobého majetku a ostatního dlouhodobého majetku. Jednotlivé příjmy z prodeje dlouhodobého finančního majetku tvoří příjmy z prodeje akcií, majetkových podílů, dluhopisů a ostatního dlouhodobého finančního majetku. Ostatní kapitálové příjmy představují přijaté dary a příspěvky na koupi dlouhodobého majetku a ostatní investiční příjmy, které nejsou jinde zařazené. [41]

3.4. Dotace

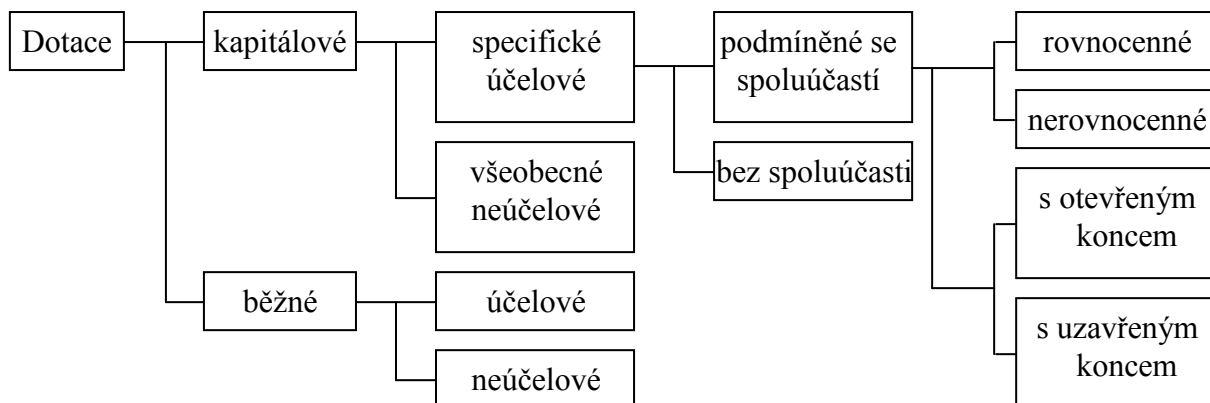
Dotace tvoří významnou část příjmů místních rozpočtů. Dotace se snaží o snížení meziregionálních rozdílů, podporují poskytování statků na netržní bázi, kde mají užitek i obyvatelé z okolí, zajištění standardní úrovně vzdělání, zdravotní a sociální péče, kvalitu životního prostředí, dopravní obslužnost. Jsou projevem přerozdělovacích procesů v soustavě a představují nenávratné vztahy přerozdělování. Poskytování dotací zpravidla probíhá přes dotační programy. [2], [15], [18]

3.4.1. Typologie dotací

Poskytované dotace je možné dělit podle různých hledisek, která lze mezi sebou kombinovat. Jedno z dělení je na nárokované a nenárokované. **Nárokované** dotace představují platby centrální vlády za výkon v oblasti přenesené působnosti. Nejvýznamnější je dotace na výkon státní správy, jejíž výše se odvíjí od rozsahu agendy. Rozlišují se tak obce s působností matričního úřadu, obce s působností stavebního úřadu, obce s pověřeným obecním úřadem a obce s rozšířenou působností. Nárokované dotace mají účelový charakter, což znamená, že se po skončení rozpočtového období musí vyúčtovat a přebytek vrátit. **Nenárokované** dotace jsou vázány na splnění předpokladů a rozhodnutí autority. Nejvíce dotací je poskytováno na investiční aktivity. V posledních letech roste význam dotací ze strukturálních fondů EU, které jsou administrativně náročnější než ze státního rozpočtu a mimorozpočtových fondů. [2], [22]

Další rozdělení dotací je na účelové a neúčelové dotace. **Účelové** dotace jsou poskytovány na daný účel a využití **neúčelových** dotací je v kompetenci obce. Z obou typů dotací mohou být financovány běžné i kapitálové výdaje a na základě toho se dělí na běžné a kapitálové dotace. **Běžné** dotace jsou pravidelné na poskytování a zajištění standardní úrovně statků. Nepravidelně jsou poskytovány **kapitálové** dotace, především na uhrazení investičních výdajů. Specifické účelové dotace mohou být podmíněny spoluúčastí na financování. Účelové

dotace **bez spoluúčasti** jsou dané fixní částkou a nepřihlíží se, zda obec vynakládá na poskytnutí služeb i své finanční prostředky. Dotace **se spoluúčastí** obce vyžadují, aby se obec určitým procentem podílela na financování dané služby. **Rovnocenná** spoluúčast představuje pevně stanovený podíl na financování služby. Dotace **s otevřeným koncem** znamená, že čím více dá obec, tím vyšší bude dotace. **Nerovnocenná** dotace je dána fixní částkou, bez ohledu na to, kolik finančních prostředků poskytne obec. Rozpočtové omezení vede k poskytování dotací **s uzavřeným koncem**, kdy je dána maximální výška dotace. Vztahy mezi jednotlivými druhy dotací znázorňuje obrázek 10. [14], [15]

Obrázek 10: Typologie dotací

Zdroj: vlastní zpracování, dle [15], [20]

4. REGRESNÍ ANALÝZA A ANALÝZA ČASOVÝCH ŘAD

Teorii statistických metod se zabývá následující kapitola se zaměřením na regresní analýzu a časové řady. Zmíněné metody umožňují stanovit odhad i na následující roky.

4.1. Regresní analýza

Regresní analýza zkoumá závislost mezi dvěma a více proměnnými. V matematice se závislost vyjadřuje funkčním vztahem: $y = f(x)$. V tomto případě se dá při znalosti proměnné x určit přesná hodnota proměnné y . Tomuto druhu závislosti se říká funkční závislost. V tomto případě na proměnnou y působí pouze jedna náhodná veličina X , ale ne vždy tomu tak je. Často se nedokážou určit všechny veličiny ani jejich vztah ke sledované veličině. V těchto případech se mezi veličinami X a Y jedná o závislost stochastickou. [9]

Regresní analýza má za úkol zjištění tvaru stochastické závislosti a parametrů regresní funkce. Regresní funkce je matematická funkce, která se snaží co nejvěrněji zobrazovat průběh změn sledované veličiny. Graf regresní funkce se nazývá regresní křivka. Regresní funkce může předpovídat hodnotu jedné náhodné veličiny při znalosti druhé náhodné veličiny. Regresní funkce může mít několik tvarů, podle kterých se rozlišují regresní modely. Jsou to: modely lineární vzhledem k parametrům (například regresní přímka, parabola, logaritmická funkce), modely nelineární vzhledem k parametrům s možností transformace na lineární tvar (regresní mocninná a exponenciální funkce) a nelineární modely bez jednoduché transformace na lineární tvar. [7], [9]

K regresní analýze je možné použít jednu nebo více vysvětlujících proměnných. Při použití jedné vysvětlující proměnné se jedná o jednoduchou regresi. V případě více vysvětlujících proměnných se hovoří o vícenásobné regresi. [6]

Jednoduchý model lineární regrese

Jednoduchý model lineární regrese je takový, kde grafem regresní funkce je přímka. Parametry β_0 a β_1 používají tradiční označení α a β . Předpokládá se, že $Y_1, Y_2, \dots, Y_n$ je n -tice nekorelovaných náhodných veličin s vlastnostmi $EX_i = \alpha + \beta x_i$, $DY_i = \sigma^2$, $i = 1, 2, \dots, n$, kde α, β, σ^2 jsou neznámé parametry $x_1, x_2, \dots, x_n$ je n -tice známých hodnot. [9]

Jednoduchý model lineární regrese (1) má tvar:

$$Y_i = \alpha + \beta x_i + \varepsilon_i \quad (1)$$

kde ε_i jsou nezávislé náhodné veličiny, pro něž platí $E\varepsilon_i = 0$, $D\varepsilon_i = \sigma^2$, $i = 1, 2, \dots, n$. ε_i je náhodná složka v lineárním modelu, která zahrnuje působení náhodných vlivů či veličin, které nejsou zahrnuty do modelu. [9]

Regresní přímka má tvar $y = \alpha + \beta x$ a β je její směrnice. Neznámé parametry α, β, σ^2 modelu je potřeba odhadnout. Pro bodové odhady parametrů α, β se použije princip metody nejmenších čtverců. [9]

Metoda nejmenších čtverců

Hledá se funkce $\hat{y} = a + bx$, která bude co nejvíce „přiléhat“ k bodům. „Přiléhání“ se měří součtem rozdílů hodnot $\hat{y} - y_i$ (tzv. reziduí). Aby nedošlo u velkých odchylek k tomu, že se kladné a záporné rozdíly vzájemně odečtou, používá se součet čtverců reziduí $\sum_{i=1}^n (y_i - \hat{y}_i)^2$. Čím menší bude součet čtverců, tím lépe „přiléhá“ funkce k bodům. Snahou je nalézt odhady a, b , aby platilo (2): [9]

$$\sum_{i=1}^n (y_i - \hat{y}_i)^2 = \min \quad (2)$$

Odhady a a b parametrů α, β se vypočítají (3), (4):

$$B = \frac{n \sum_{i=1}^n x_i Y_i - \sum_{i=1}^n x_i \sum_{i=1}^n Y_i}{n \sum_{i=1}^n x_i^2 - (\sum_{i=1}^n x_i)^2} \quad (3)$$

$$A = \frac{\sum_{i=1}^n Y_i - B \sum_{i=1}^n x_i}{n} = \bar{Y} - B\bar{x} \quad (4)$$

Takto získaná regresní přímka má tvar $\hat{Y} = A + Bx$ a úpravou lze získat tvar $\hat{Y} = \bar{Y} + B(x - \bar{x})$. [9]

Index determinance

Index determinance neboli index spolehlivosti je nejpoužívanější charakteristikou výstižnosti regresní funkce. Východiskem je, že součet čtvercových odchylek $S_y = \sum (y_i - \bar{y})^2$ je součtem teoretického součtu čtverců S_T a reziduálního součtu čtverců S_R . Tedy platí (5):

$$S_y = S_T + S_R \quad (5)$$

kde S_T se považuje za část součtu čtverců, které jsou vysvětleny zvolenou výběrovou regresní funkcí, a S_R se považuje za část, která vysvětlena není. Z toho vyplývá, že index spolehlivosti má tvar (6):

$$I^2 = \frac{S_T}{S_y} = \frac{\sum(Y_i - \bar{y})^2}{\sum(y_i - \bar{y})^2} \quad (6)$$

a nabývá hodnot $<0,1>$. Čím více se blíží index spolehlivosti jedné, tím více je funkce vhodnější a odhad spolehlivější. Hodnoty blízko nuly signalizují slabou závislost. Dále se index spolehlivosti bude označovat jako R^2 . [6], [21]

4.2. Časové řady

Časová řada znamená posloupnost věcně a prostorově srovnatelných dat, která jsou chronologicky uspořádána. Analýza časových řad představuje soubor metod, které tyto řady popisují a mohou předvídat jejich budoucí vývoj. [7]

Rozlišují se základní druhy časových řad. Podle rozhodného časového hlediska jsou časové řady intervalové (intervalové ukazatele, např. čistý zisk firmy za měsíc) a okamžikové (okamžikové ukazatele, např. počet zaměstnanců k určitému datu). Podle periodicity, ve které se časové řady sledují, se rozlišují časové řady roční (např. HDP ČR) a krátkodobé (čtvrtletní, měsíční, týdenní a další periody, např. vývoj inflace). Podle druhu sledovaných ukazatelů se rozdělují na primární (prvotní ukazatele, odpracovaná doba) a sekundární (odvozené ukazatele) časové řady. Podle způsobu vyjádření ukazatelů se dělí na časové řady naturální (v naturálních jednotkách) a peněžní. [6], [7]

4.2.1. Modelování časových řad

Základním principem modelování časových řad je jednorozměrný model (7):

$$Y_t = f(t), t = 1, 2, \dots, n \quad (7)$$

kde Y_t je hodnota modelového ukazatele v čase t . Hodnota modelového ukazatele je taková, aby rozdíly $y_t - Y_t$, označované jako ε_t , které jsou nepravidelnými poruchami, byly v součtu co nejmenší a zahrnovaly působení i dalších faktorů. [6]

Klasický (formální) model

Klasický model popisuje pouze formu pohybu, nikoli příčiny dynamiky časové řady. Model vychází z rozkladu řady na čtyři složky časového pohybu, a to složku trendovou T_t , sezónní S_t , cyklickou C_t a náhodnou ε_t . Tvar rozkladu může být dvojího typu (8), (9): [6]

- aditivní

$$y_t = T_t + S_t + C_t + \varepsilon_t = Y_t + \varepsilon_t \quad (8)$$

kde Y_t je modelová složka, která se rovná součtu složek $T_t + S_t + C_t$,

- multiplikativní

$$y_t = T_t S_t C_t \varepsilon_t \quad (9)$$

V praxi se zpravidla používá typ (5), navíc typ (6) lze logaritmickou transformací převést na typ (5). [6]

Trendovou složku představuje trend, což je dlouhodobá tendence vývoje hodnot analyzovaného ukazatele v čase. Trend může být rostoucí, klesající nebo konstantní, kdy se hodnoty ukazatele pohybují kolem určité neměnné úrovně. [6]

Sezónní složka je pravidelně se opakující odchylka od trendové složky. Periodicita sezónní složky je kratší nebo rovna jednomu roku. Příčiny mohou být různé. Třeba střídání ročních období (tím dochází např. ke zvýšené spotřebě nápojů v létě), různá délka měsíčního či pracovního cyklu a různé společenské zvyklosti (např. výplata mezd, vánoční nákupy). [7]

Cyklická složka představuje kolísání okolo trendu v důsledku dlouhodobého vývoje. Její periodicita je na rozdíl od sezónní periodicity delší než jeden rok. Jedná se např. o demografické a inovační cykly. Někdy bývá cyklická složka zahrnována pod trendovou složku jako její část. Poté to je střednědobý trend, který má neznámý kolísající charakter s nestálou periodou. Cykly se často využívají při analýze hospodářské konjunktury. [6]

Náhodnou složku nelze popsat žádnou funkcí času a zbývá po vyloučení trendové, sezónní a cyklické složky. V ideálním případě jsou jejím zdrojem drobné a v jednotlivostech nepostižitelné příčiny, které jsou navzájem nezávislé. Jedná se tedy o náhodnou (stochastickou) složku, kterou lze popsat pomocí pravděpodobnosti. Vlastnosti náhodné složky se musí prověřovat pomocí testů. [7]

Boxova - Jenkinsova metodologie

Základním prvkem konstrukce časové řady Boxovou - Jenkinsovou metodologií je náhodná složka, která může být tvořena korelovanými náhodnými veličinami. Těžištěm postupu je korelační analýza více či méně závislých pozorování uspořádaných do časové řady. Je však potřeba disponovat časovou řadou alespoň o 40 pozorováních. Základními kategoriemi modelů jsou autoregresní procesy (AR-procesy) a procesy klouzavých součtů (MA-procesy). Kombinací modelů vznikají smíšené modely ARMA. [6], [7]

Spektrální analýza

U spektrální analýzy je časová řada považována za „směs“ sinusovek a kosinusovek, které mají rozdílné amplitudy a frekvence. Koncepce umožní provést explicitní popis periodického

chování a určit důležité složky periodicity, jež se podílejí na věcných vlastnostech zkoumaného procesu. Těžištěm tohoto postupu je frekvenční faktor. [7]

Jednorozměrné modely jsou založené na předpokladu, že vývoj sledovaného ukazatele je ovlivněn pouze časovým faktorem. Modely, které počítají i s jinými druhy faktorů se nazývají vícerozměrné modely. Takovým modelem může být např. (10):

$$y_t = f(t, x_1, x_2, \dots, x_n, \varepsilon_t) \quad (10)$$

kde $x_1, x_2, \dots, x_n$ jsou ukazatele, které ovlivňují sledovaný ukazatel y . [7]

4.2.2. Regresní analýza trendu

Jak již bylo popsáno, trend je dlouhodobá tendence vývoje hodnot analyzovaného ukazatele v čase. Poté je možné vyjádřit trendovou složku jako funkci času, kde nezávisle proměnnou je čas, a popsat ji regresní funkcí. Časová proměnná představuje komplex vlivů, např. vývoj ekonomického a společenského prostředí, na chování ukazatele. Funkce se poté označují jako **trendové funkce**. [21]

Označení trendové složky časové řady je T . Pro jednoduchost se předpokládá, že v časové řadě není přítomno sezónní ani cyklické kolísání a jedinou složkou je trend. Neperiodické časové řady obvykle používají pro vyjádření časové řady aditivní modelování. Obecná trendová funkce poté může vypadat takto (11): [21]

$$y_t = T_t + \varepsilon_t \quad (11)$$

Model bude kompletně určen po kvantifikování trendové složky. V praxi se jedná především o roční časové řady, bez sezónní složky a s neznámou cyklickou složkou. Model je možné použít i pro časové řady se sezónním kolísáním, ale je potřeba kolísání odstranit a převést je na neperiodické časové řady. Hodnoty ε_t souhrnně vyjadřují rozsah nahodilého kolísání hodnot kolem trendu, ale mohou být způsobeny také kvalitou vyjádření trendu. [21]

Na popis trendové složky T při použití matematických funkcí, je potřeba stanovit regresní funkce s nezávisle proměnnou, kterou představuje čas t (12). [21]

$$T = f(t) \quad (12)$$

Matematická funkce vystihující v časové řadě dlouhodobou tendenci hodnot je trendová funkce. Výsledkem trendové funkce je nahrazení skutečných hodnot y hodnotami hypotetickými, které leží na trendové funkci. Z časové řady tak jsou odstraněny nepravidelnosti a krátkodobé výkyvy a dojde tak k tzv. vyrovnání časové řady. [21]

Při volbě trendové funkce jde o nalezení modelu, který by co nejpřesněji popisoval doposud známý vývoj a umožňoval také predikci budoucího vývoje. U parametrů trendové funkce, která je lineární v parametrech, je možné použít již výše zmíněnou metodu nejmenších čtverců. V tomto případě má vhodná trendová funkce splňovat podmínku (13):

$$\sum (y_t - T_t)^2 = \min \quad (13)$$

Z rovnice, po dosažení funkčního tvaru přímky nebo paraboly za T_t , se získá příslušná soustava normálních rovnic. Jejich řešením jsou hledané parametry. [21]

Nejpoužívanějších trendových funkcí je sedm a jejich výčet je uveden v tabulce 8. T_t je časová složka a $t = 1, 2, \dots, n$ je časová proměnná. Odhady neznámých parametrů jsou označeny $\beta_0, \beta_1, \beta_2$ a ξ . [21]

Tabulka 8: Typy trendových funkcí

Typ trendové funkce	Funkční předpis	Geometrický obraz
Lineární	$T_t = \beta_0 + \beta_1 t$	Přímka
Parabolická	$T_t = \beta_0 + \beta_1 t + \beta_2$	Parabola
Exponenciální	$T_t = \beta_0 \beta_1^t$	Exponenciála
Modifikovaná exponenciální	$T_t = \xi + \beta_0 \beta_1^t$	Posunutá exponenciála
Mocninný trend	$T_t = \beta_0 t^{\beta_1}$	
Logistická	$T_t = \frac{\xi}{1 + \beta_0 \beta_1^t}$	Symetrická S křivka
Gompertzova	$T_t = \xi \beta_0^{\beta_1^t}$	Asymetrická S křivka

Zdroj: vlastní zpracování, dle [7], [21], [38]

5. ANALÝZA PŘÍJMŮ

Při analýze příjmů byla použita regrese a časové řady, které byly popsány v předchozí kapitole. Analýza byla provedena u příjmů obce Studenec v letech 2001 - 2011 s odhadem na rok 2012 a u celkových příjmů, místních poplatků a daně z nemovitostí i na rok 2013.

5.1. Obec Studenec

Obec Studenec leží ve východním cípu Libereckého kraje v podhůří Krkonoš. Příjemné okolí Studence je vhodné pro letní i zimní rekreaci. Výhodou je i dobrá dostupnost horských středisek jako jsou např. Špindlerův Mlýn a Benecko. Obec Studenec je tvořena obcemi Studencem a Zálesní Lhotou, které od sebe odděluje vrch Strážník (630 m). Historický vývoj však mají obce značně odlišný. Pro podkrkonošské oblasti bylo důležité pěstování lnu, čímž se rozvíjelo tkalcovství a později i textilní průmysl, který ve Studenci přetrval dodnes. [1]

Historie obce Studenec

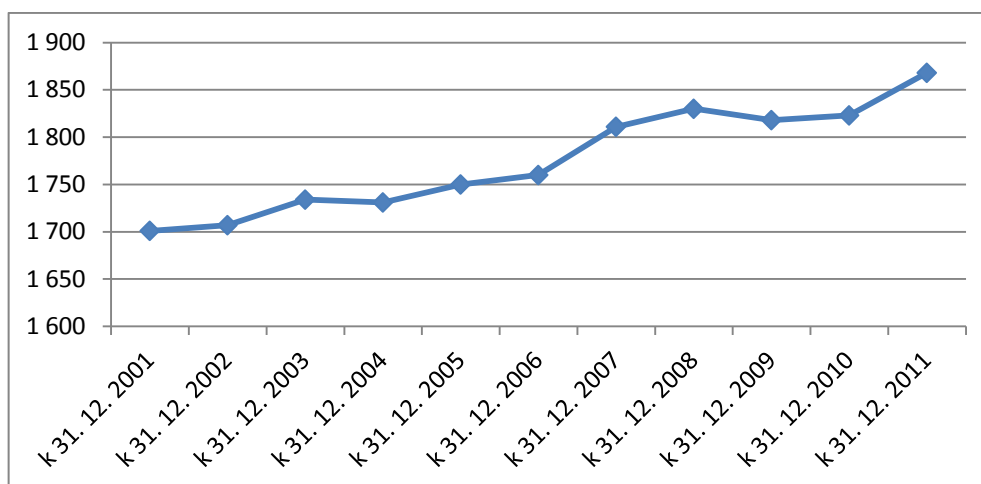
První písemné zmínky o Studenci pocházejí přibližně z roku 1395. Vrch Strážník byl v raném středověku jedním ze strážných vrhů při obchodní stezce a zmínky o něm jsou v kronikách již z 11. století. Studenec vznikl spojením tří dvorů. Od počátku 16. století se majitelé dvorů neustále střídali a s nimi i se měnila i rozloha. Nejvýznamnějšími vlastníky byli Albrecht z Valdštejna a Bergrové z Bergenthalu, kteří byli posledními šlechtickými majiteli. V 19. století došlo k rozvoji obce, který byl zapříčiněn rozmachem domácí textilní výroby. Uvádí se, že na počátku 20. století měla obec 2500 obyvatel, kteří měli 2000 tkalcovských strojů. V návaznosti na tuto tradici v roce 1910 vznikla textilní firma Fejfar a Mládek, která i přes několik změn majitelů a názvů funguje dodnes. [1], [26]

První písemné zmínky o Zálesní Lhotě pocházejí z roku 1403 při německé kolonizaci pohraničních oblastí a náležela k jilemnickému panství. Až do 17. století patřila rodu Valdštejnů a poté rodu Harrachů. Významnými rodáky jsou herec a hudební skladatel Jiří Šlitř a olympijská medailistka v běhu na lyžích Květa Jeriová-Pecková. [1], [27]

Obec Studenec se snaží rozvíjet po všech stránkách. V roce 1998 se účastnila soutěže Vesnice roku, kde získala Zlatou stuhu a stala se vítězem Vesnice roku v Libereckém kraji. Od roku 2008 se soutěže účastní pravidelně. V roce 2009 získala obec Zelenou stuhu za péči o zeleň a životní prostředí, to znamenalo nominaci do mezinárodní soutěže Entente Florale Europe, kde získala stříbrnou plaketu. Studenec je členem svazku obcí Jilemnicko. [28], [29]

Demografické údaje

Obec Studenec podle posledního sčítání v roce 2011 má 1843 obyvatel. Vývoj obyvatelstva od roku 2001 do roku 2011 je zaznamenán na obrázku 11.

Obrázek 11: Vývoj počtu obyvatel v obci Studenec

Zdroj: vlastní zpracování, dle [25]

Z obrázku je patrné, že vývoj počtu obyvatel v obci Studenec má od roku 2001 stále rostoucí charakter. K mírnému poklesu došlo pouze v roce 2009. Rostoucí počet obyvatel souvisí s rozvojem obce, dobrou dostupností okolních měst a možná i s jednou z nejnižších nezaměstnaností v okrese Semily. [30]

Doprava

Obec Studenec leží na frekventovaném tahu na Krkonoše. Vede zde silnice II/293 ve směru na Jilemnici a odbočuje z ní silnice II/295 směrem na Vrchlabí. Autobusové spojení zajišťují dálkové i místní linky. [36]

Sportovní zázemí a spolky

V obci Studenec působí několik sportovních spolků s vlastním sportovním vybavením, které slouží i široké veřejnosti. Orel Studenec disponuje Orlovnou a volejbalovým hřištěm. Fotbalová hřiště s potřebným zázemím spravuje Sportovní klub Studenec. Tenisový klub Studenec má dva tenisové kurty, které však nejsou kryté. TJ Sokol Studenec vlastní sokolovnu, která je využívána ZŠ a MŠ Studenec při hodinách tělesné výchovy a slouží také k ubytování a pořádání různých akcí jako jsou například plesy. ZŠ a MŠ Studenec má k dispozici multifunkční hřiště a areál na atletiku. [31]

V obci dále působí Sbor dobrovolných hasičů Studenec a Český rybářský svaz MO Košťálov. [31]

Zdravotnictví a sociální péče

Zdravotní péče je v obci je soustředěna ve zdravotním středisku, kde má ordinace praktický lékař, praktický lékař pro děti a dorost a zubní lékař. K dispozici zde je i lékárna a zvěrolékař. Odborní lékaři a nemocnice je nejbližší v Jilemnici. [32]

V obci funguje charita a dům s pečovatelskou službou, který poskytuje klientům potřebné služby. Charita poskytuje služby v terénu i mimo obec Studenec a poskytuje službu rodinám v péči o potřebné členy v těžkém období. [33]

Školství

Základní škola byla v obci založena již v 18. století. Současná budova byla postavena v polovině 20. století a v roce 2010 prošla rozsáhlou rekonstrukcí s přistavěním mateřské školy. V roce 2003 se k Základní škole Studenec připojila Mateřská škola ve Studenci a Zálesní Lhotě. Do základní školy dojíždějí děti i z okolních vesnic a některé třídy tak musí být rozděleny na dvě. [34]

Zaměstnavatelé a podnikatelé

Největší zaměstnavatel v obci je textilní firma Tessitura Monti Cekia, která pokračuje ve výrobě již dříve založené továrny Fejfar a Mládek. V obci působí hodně podnikatelů, kteří zaměstnávají další obyvatele. Z nichž nejvýznamnější je punčochová firma Aries. Další významní zaměstnavatelé jsou například Zetka Strážník, Faigl střechy, autodoprava Bartoň, restaurace Na Špici a Trautenberk, RP Motomax CZ a Plasteko. [35]

5.2. Analýza hospodaření obce

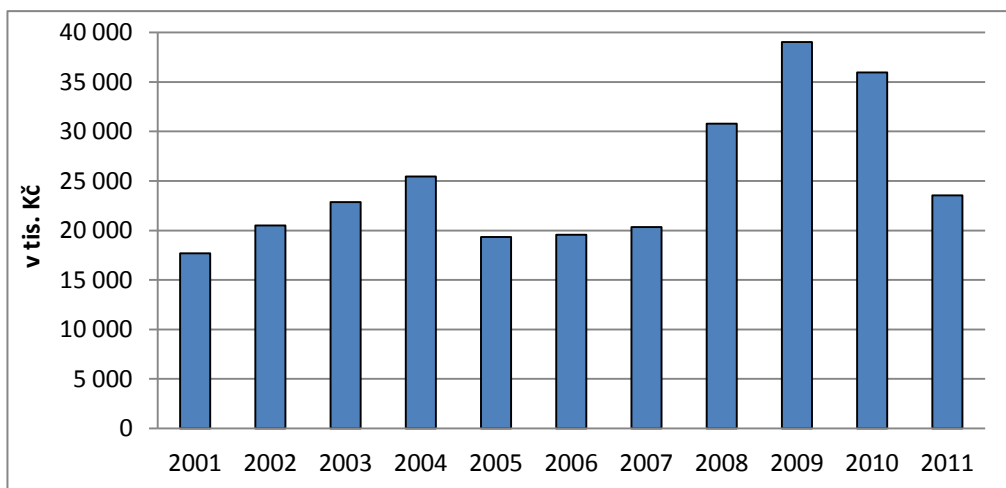
Následující text je zaměřen na analýzu příjmů obce Studenec s použitím metody regrese a časových řad v období od roku 2001 až do roku 2011. Použitá data jsou získána z informačního systému ARIS a dalších dokumentů, které se týkají rozpočtu obce. Odhad daňových příjmů bude prováděn pouze na rok 2012. Důvodem je změna metodiky RUD od roku 2013. Vývoj celkových příjmů bude proveden na rok 2012 a 2013.

5.2.1. Celkové příjmy

Celkové příjmy prošly za sledované období řadou změn, které jsou zobrazeny na obrázku 12. Výše celkových příjmů je ovlivněna především jejich skladbou. Do roku 2004 příjmy lineárně rostly. V roce 2005 došlo k poklesu, který byl způsoben snížením dotací, a následující dva roky příjmy stagnovaly. Ke skokovým nárůstům došlo v letech 2008 a 2009, které byly způsobeny vysokými dotacemi. V roce 2010 došlo k poklesu dotací a proto

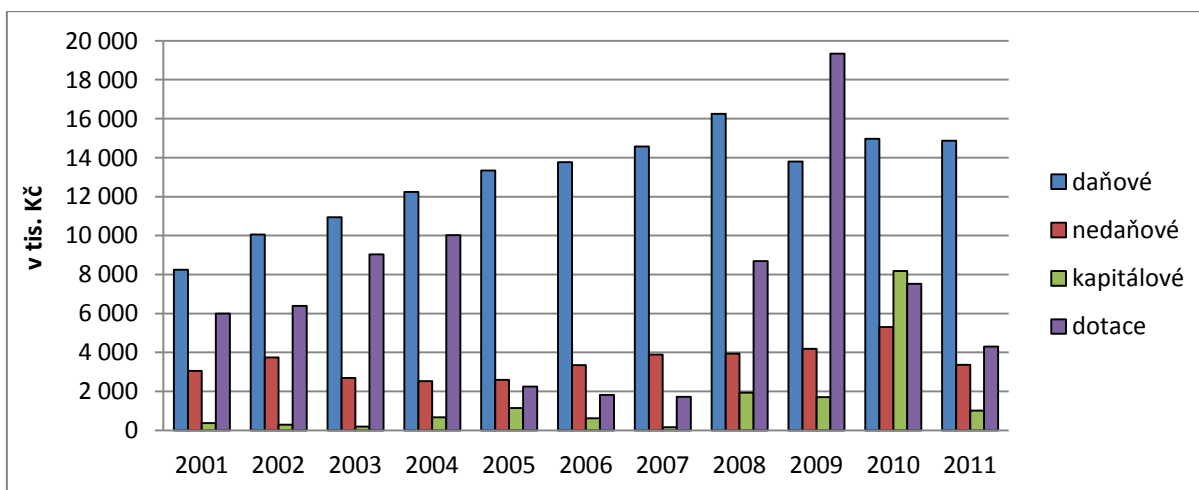
i k poklesu celkových příjmů. Ještě více se to projevilo následující rok (2011), kdy došlo k prudkému poklesu a příjmy se dostaly na podobnou úroveň jako v roce 2003. Velké výkyvy v celkových příjmech způsobily především dotace, které byly poskytnuty na modernizaci Základní školy Studenec a přístavbu Mateřské školy k základní škole.

Obrázek 12: Vývoj celkových příjmů obce Studenec v letech 2001 až 2011 (v tis. Kč)

Zdroj: vlastní zpracován, dle [37]

Struktura příjmů v jednotlivých letech rozdělených podle rozpočtové skladby do tříd je vedena na obrázku 13. Za sledované období byly nejvyššími příjmy obce obdržené dotace v roce 2009, kdy dosáhly výše téměř 20 mil. Kč. Za dotacemi následují daňové příjmy z roku 2008, které těsně přesáhly hranici 16 mil. Kč. Naopak zanedbatelnými příjmy jsou v letech 2001 - 2007 a 2011 kapitálové příjmy.

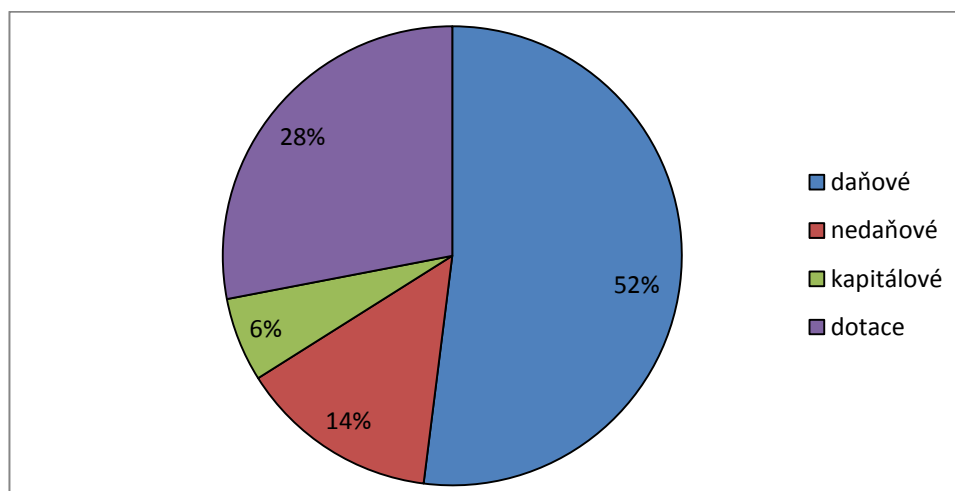

Obrázek 13: Struktura příjmů obce Studenec v letech 2001 až 2011 (v tis. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování, dle [37]

Procentuální podíl jednotlivých tříd na příjmech za sledované období zobrazuje obrázek 14. Nejvýznamnějšími příjmy jsou příjmy daňové, které tvoří 52 % a spolu

s dotacemi, které tvoří 28 %, představují 4/5 příjmů rozpočtu. O zbylých 20 % se dělí příjmy nedaňové a kapitálové.

Obrázek 14: Struktura příjmů obce Studenec v letech 2001 až 2011 (v %)

Zdroj: vlastní zpracování, dle [37]

5.2.2. Regresní analýza celkových příjmů

Při výpočtech byly použity regresních funkce, které nejvíce odpovídají vývoji příjmů. Pro určení byl důležitý index spolehlivosti R^2 , který nabývá hodnot $\langle 0; 1 \rangle$. Jednotlivé vzorce regresních funkcí pro výpočet jsou uvedeny výše v tabulce 8. Parametry $\beta_0, \beta_1, \beta_2$ se odhadují pomocí metody nejmenších čtverců. Nezávislá proměnná je x , do které byly dosazeny hodnoty odpovídající rokům, takže se může označit také jako t . Závislá proměnná je y , která je výše označena jako T_t , představuje hodnoty skutečných příjmů za sledované období. Rok 2012 a 2013 je vypočítaný odhad pomocí regresní analýzy.

U analýzy celkových příjmů byla použita lineární regresní funkce, která má tvar $y = \beta_0 + \beta_1 x$. Index spolehlivosti u této regresní funkce je $R^2 = 0,4044$ a lineární trend má tvar $y = 1375,8x + 16755$. Pro výpočet byla použita data v tabulce 9. Tempo růstu u celkových příjmů za sledované období je 2,91 %, což značí, že celkové příjmy mírně rostou.

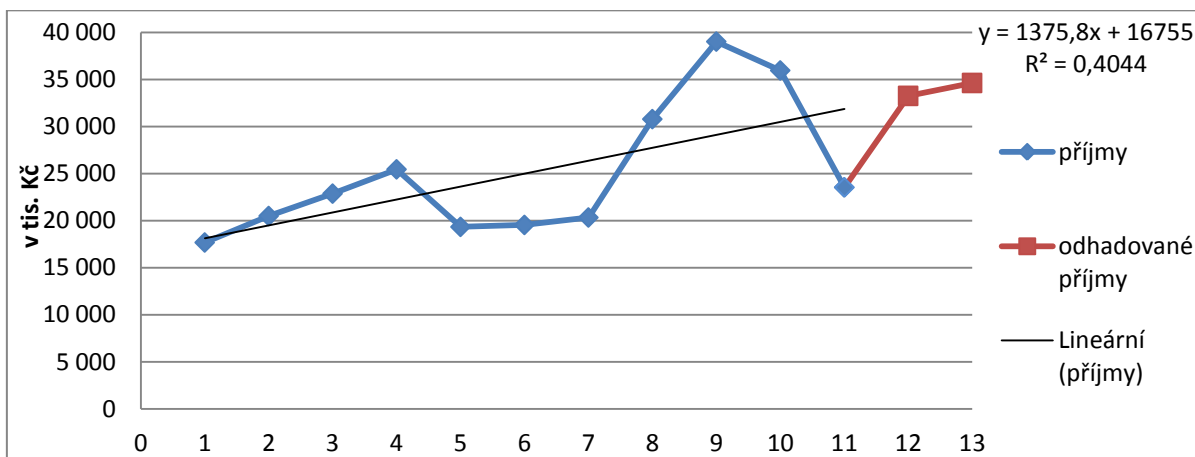
Tabulka 9: Příjmy obce Studenec a odhady na roky 2012 a 2013 (v tis. Kč)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
x	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
y	17685	20501	22879	25458	19345	19552	20342	30799	39036	35969	23549	33266	34640

Zdroj: vlastní zpracování, dle [37]

Lineární model regresní analýzy celkových příjmů je na obrázku 15. První část grafu je podle skutečných hodnot. Jak již bylo uvedeno, hodnota v roce 2012 a 2013 je odhadem regresní analýzy. Tyto odhadnuté hodnoty by měly nejlépe odpovídat výši budoucích příjmů.

Z trendové přímky je vidět, že odhadované příjmy na rok 2012 i 2013 jsou vyšší, než byly skutečné příjmy v roce 2011. Jsou také výrazně vyšší než průměrné příjmy za sledované období (25 010 tis. Kč). Z tempa růstu a trendu je vidět, že celkové příjmy by do budoucna měly stále růst. Jak již bylo zmíněno výše, výkyvy v celkových příjmech jsou způsobeny převážně dotacemi.

Obrázek 15: Regresní analýza celkových příjmů na roky 2012 a 2013 (v tis. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování, dle [37]

5.2.3. Regresní analýza daňových příjmů

Nejstálější složkou příjmů jsou daňové příjmy. Výše daňových příjmů v jednotlivých letech je uvedena v tabulce 10 s odhadem na rok 2012. Odhad na rok 2013 proveden nebyl, protože došlo ke změně metodiky výpočtu u RUD. Z tabulky je patrné, že mají spíše rostoucí charakter. To potvrzuje i tempo růstu za sledované období, které má hodnotu 6,06 %. Jediný pokles nastal v roce 2009, který způsobila ekonomická krize v roce 2008. Pro daňové příjmy byla zvolena za nejlepší mocninná regresní funkce, což dokazuje index spolehlivosti s hodnotou $R^2 = 0,931$. Rovnice mocninného trendu má tvar $y = 8419,1x^{0,2623}$.

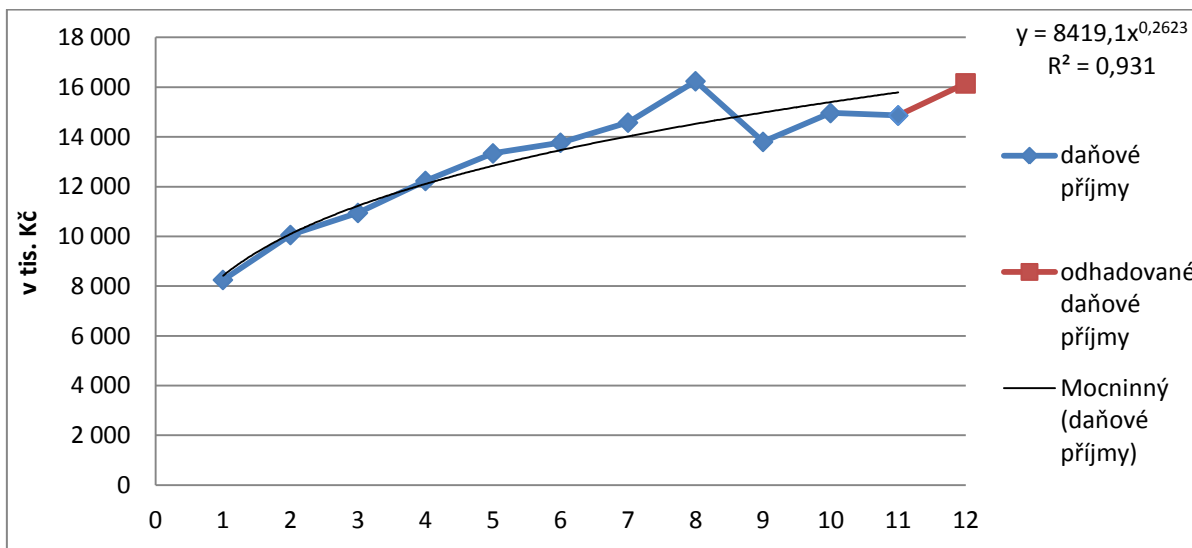
Tabulka 10: Daňové příjmy obce Studenec a odhad na rok 2012 (v tis. Kč)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
x	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
y	8253	10059	10947	12233	13341	13769	14578	16242	13804	14963	14860	16156

Zdroj: vlastní zpracování, dle [37]

Rostoucí příjmy potvrzuje i mocninná trendová přímka na obrázku 16. K poměrně vyšším příjmům oproti trendu došlo v roce 2008, ale následující rok došlo k propadu až pod trendovou křivku. Důvodem vysokých příjmů v roce 2008 byly vyšší výnosy u daně z příjmů právnických osob a u daně z přidané hodnoty. Vyšší příjmy z těchto daní byly způsobeny také změnou metodiky, která platila od roku 2008, kdy se zvýšil podíl na sdílených daních z 20,59 %

na 21,4 %. Pokles v roce 2009 byl způsoben poklesem výnosu daně z příjmů fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti a daně z příjmů právnických osob, kde se promítla ekonomická krize. Od propadu v roce 2009 příjmy opět stoupají. V roce 2012 by daňové příjmy měly dosáhnout stejné úrovně jako před krizí v roce 2008. Výši daňových příjmů ovlivňují především výnosy daně z přidané hodnoty, daní z příjmů fyzických a právnických osob, daně z majetku a místní poplatky.

Obrázek 16: Regresní analýza daňových příjmů obce Studenec na rok 2012 (v tis. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování, dle [37]

Pravomoce obcí u daňových příjmů jsou značně omezené. Jednou z věcí, které obec může ovlivnit, jsou výnosy z místních poplatků. Podle údajů v tabulce 11 nelze přesně učit vývoj místních poplatků. Tempo růstu za sledované období je pouze 0,7 %, které ukazuje z hlediska dlouhodobého vývoje na vyrovnané příjmy. Nejvyšší příjmy místních poplatků byly v roce 2007 (135 204 Kč) a naopak nejnižší v roce 2003 (72 759 Kč).

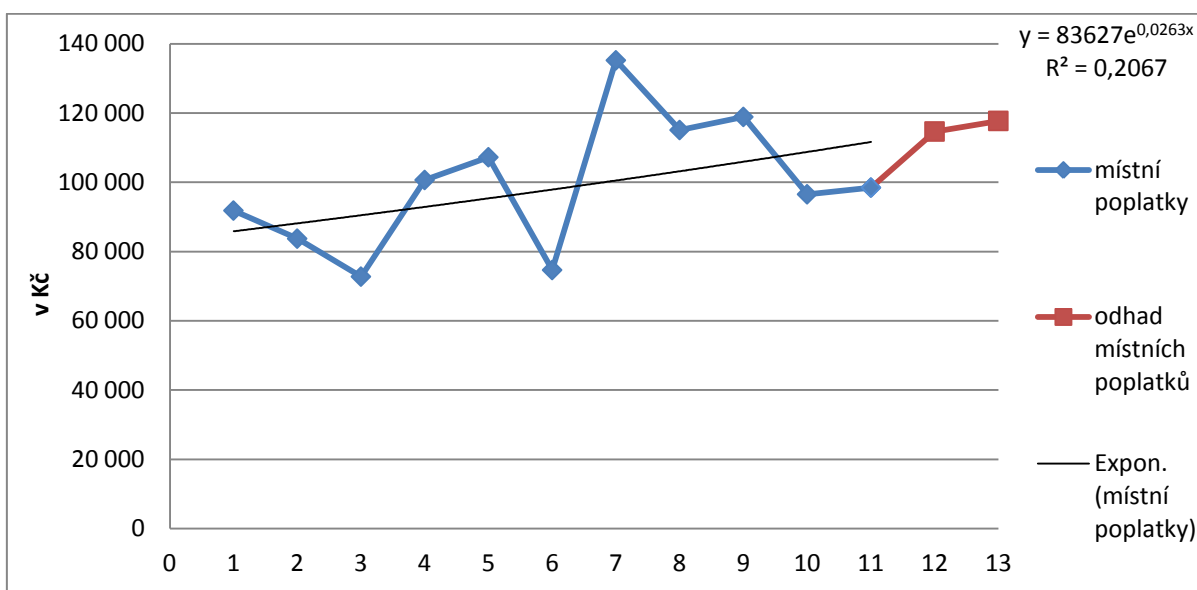
Tabulka 11: Místní poplatky obce Studenec a odhady na roky 2012 a 2013 (v Kč)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
x	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
y	91825	83727	72759	100658	107228	74660	135204	115084	118862	96529	98459	114623	117715

Zdroj: vlastní zpracování, dle [37]

Pro odhad výše příjmů místních poplatků na rok 2012 byla použita exponenciální regresní funkce, která má tvar $y = 83627e^{0,0263x}$ s indexem spolehlivosti $R^2 = 0,2067$. Od roku 2001 do roku 2003 výnosy z místních poplatků klesaly a poté dva roky rostly. V roce 2006 došlo k propadu, kdy se dostaly na úroveň jako v roce 2003. Pokles byl způsoben snížením příjmů za provozovaný hrací přístroj a také snížením příjmů z poplatku z užívání veřejného prostranství a u ostatních poplatků průměrnou výší. Následující rok 2007 příjmy vzrostly

a představují nejvyšší příjmy za celé sledované období. Bylo to způsobeno nejvyššími příjmy z pobytových poplatků, poplatku za užívání veřejného prostranství a poplatkem z ubytovací kapacity. Z toho vyplývá, že v roce 2008 došlo k poklesu, následovala stagnace a v roce 2010 opět pokles a stagnace. Pokles byl způsoben snížením příjmů z poplatku z užívání veřejného prostranství a za provozovaný hrací přístroj. Pro rok 2012 je odhadovaná hodnota podle trendu na úrovni roku 2008. Výkyvy v jednotlivých letech s trendovou křivkou jsou zachyceny na obrázku 17.

Obrázek 17: Regresní analýza místních poplatků obce Studenec na roky 2012 a 2013 (v Kč)

Zdroj: vlastní zpracování, dle [37]

Druhým daňovým příjmem, který částečně může obec ovlivnit, jsou daně z nemovitostí. Vývoj v obci Studenec je zaznamenán v tabulce 12. V letech 2001 až 2007 se příjmy držely v rozmezí 650 až 700 tis. Kč. Nejvyšší příjmy byly zaznamenány v roce 2011 (1 076 tis. Kč). Tempo růstu u daně z nemovitostí ve sledovaném období je 5,27 %.

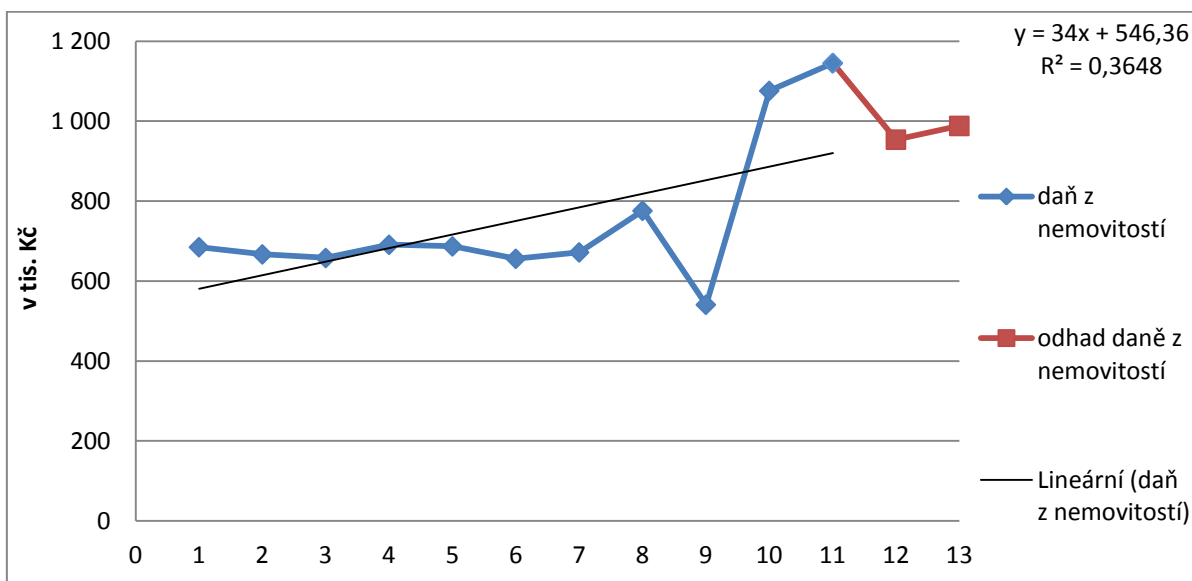
Tabulka 12: Daň z nemovitostí v obci Studenec a odhady na roky 2012 a 2013 (v tis. Kč)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
x	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
y	685	667	658	691	687	656	672	776	541	1076	1145	954	988

Zdroj: vlastní zpracování, dle [37]

Pro regresní analýzu byl zvolen lineární regresní model, který je na obrázku 18. Index spolehlivosti trendové přímky je $R^2 = 0,3648$ a rovnice je $y = 34x + 546,36$. Od roku 2001 příjmy klesaly až do roku 2006, výjimkou byl rok 2004, kdy příjmy mírně vzrostly. Od roku 2007 do roku 2011 příjmy rostly. Růst výnosu daně z nemovitostí souvisí s rozvojem obce a přibýváním nových nemovitostí. Výjimkou v tomto období byl rok 2009, kdy došlo

k výraznému poklesu. Ten byl způsoben zaúčtováním daně na špatnou položku. Odhad na rok 2012 je nižší než v předchozích dvou letech, ale stále je vyšší než v období 2001 až 2009.

Obrázek 18: Regresní analýza daně z nemovitostí obce Studenec na roky 2012 a 2013 (v tis. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování, dle [37]

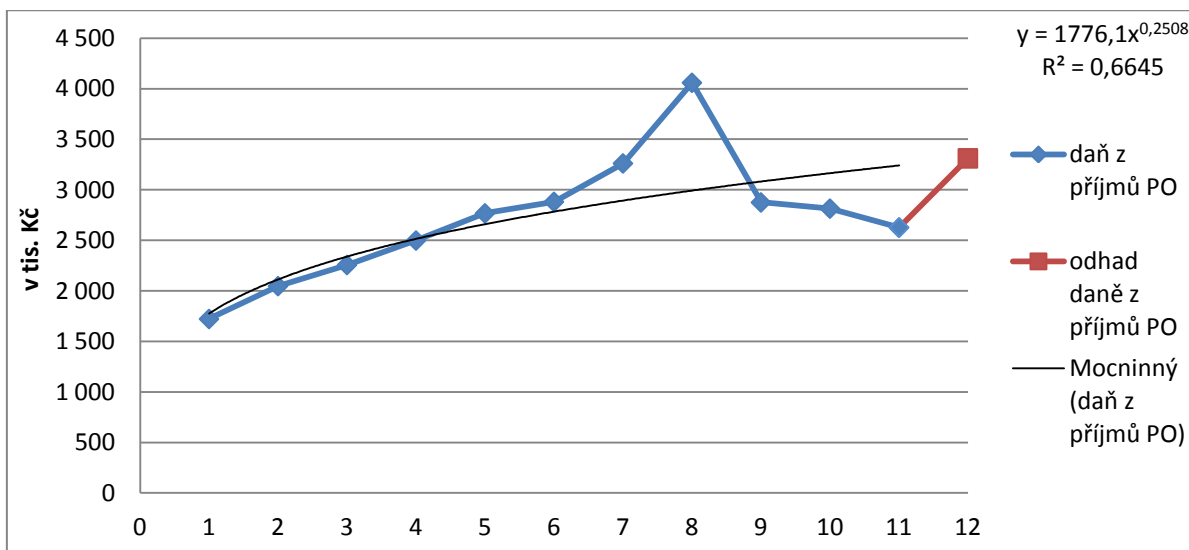
Jedním z hlavních daňových příjmů obce je daň z příjmů právnických osob. Příjmy z příjmů PO rostly až do roku 2008. V roce 2009 došlo k výraznému poklesu, který pokračoval až do roku 2011. Výše příjmů v jednotlivých letech je uvedena v tabulce 13. Tempo růstu u daně z příjmů právnických osob za sledované období je 4,30 %.

Tabulka 13: Daň z příjmů PO obce Studenec a odhad na rok 2012 (v tis. Kč)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
x	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
y	1723	2048	2257	2499	2768	2882	3262	4060	2876	2815	2626	3312

Zdroj: vlastní zpracování, dle [37]

Pro odhad příjmů z příjmů právnických osob byla zvolena mocninná regresní funkce. Lineární regresní model je na obrázku 19. Rovnice mocninné regresní funkce má tvar $y = 1776,1x^{0,2508}$ s indexem spolehlivosti $R^2 = 0,6645$. Výrazný vzestup oproti ostatním hodnotám byl zaznamenán v roce 2008, po kterém následoval hluboký pokles. Vysoké příjmy v roce 2008 mohly být způsobeny také změnou metodiky RUD, kdy se zvýšilo procento, kterým se obce podílí na celostátním výnosu, z 20,59 % na 21,4 %. Následný pokles byl důsledkem ekonomické krize. Výše příjmů však byla podobná jako v roce 2006. Pro rok 2012 je odhad vyšší, než byly příjmy v předchozích dvou letech.

Obrázek 19: Regresní analýza daně z příjmů PO obce Studenec na rok 2012 (v tis. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování, dle [37]

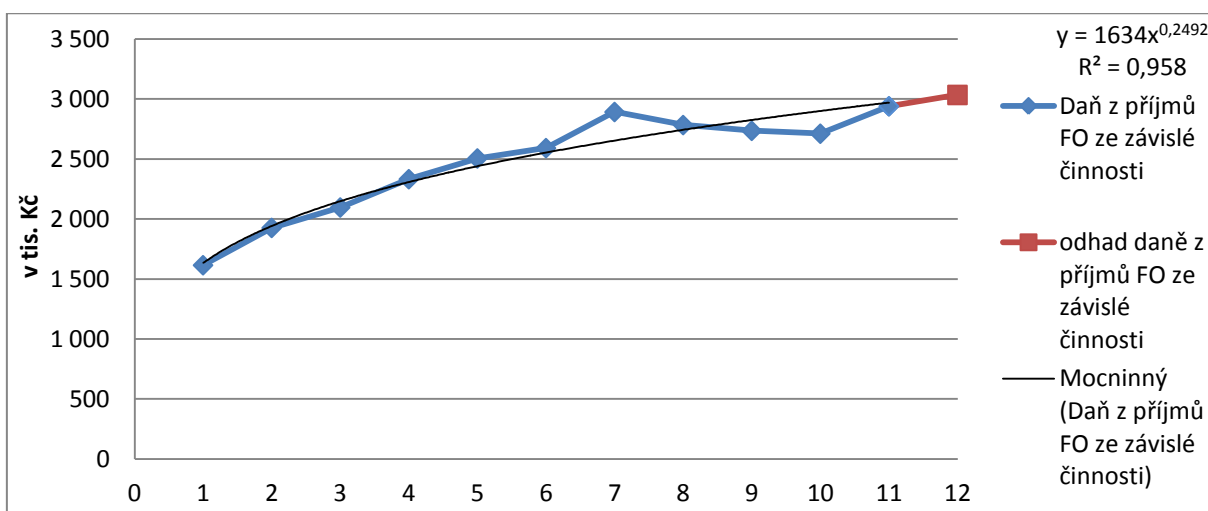
Mezi další hlavní daňové příjmy patří daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti. Do roku 2007 příjmy stoupaly, v letech 2008 až 2010 téměř stagnovaly a v roce 2011 opět došlo k růstu. Tempo růstu za sledované období je 6,17 %. Při porovnání obrázků 19 a 20 lze zjistit, že příjmy z příjmů PO byly nejvyšší v roce 2008, kdežto příjmy z příjmů FO ze závislé činnosti již klesaly v důsledku ekonomické krize. Výše příjmů v jednotlivých letech je uvedena v tabulce 14.

Tabulka 14: Daň z příjmů FO ze závislé činnosti obce Studenec a odhad na rok 2012 (v tis. Kč)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
x	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
y	1616	1927	2097	2333	2506	2592	2893	2784	2736	2712	2940	3035

Zdroj: vlastní zpracování, dle [37]

Pro odhad výše příjmů z příjmů FO ze závislé činnosti na rok 2012 byl použit mocninný regresní model. Index spolehlivosti pro tento model je $R^2 = 0,958$ a rovnice trendové přímky má tvar $y = 1634x^{0,2492}$. Jak je vidět z obrázku 20, příjmy do roku 2006 téměř kopírují mocninný trend. V následujících letech se výše příjmů od trendu také moc neodchyluje. V roce 2010 příjmy u daně z příjmů FO ze závislé činnosti začaly opět po ekonomické krizi postupně růst. Pro rok 2012 je odhad na trendu s tím, že by příjmy měly být nejvyšší za celé sledované období.

Obrázek 20: Regresní analýza daně z příjmů FO ze závislé činnosti obce Studenec na rok 2012 (v tis. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování, dle [37]

5.2.4. Regresní analýza nedaňových příjmů

Méně stálé jsou příjmy nedaňové. Z tabulky 15 není zcela zřejmý vývoj příjmů. Do roku 2002 příjmy rostly, poté došlo k výraznému poklesu, který byl i v roce 2004. V roce 2005 došlo k mírnému nárůstu. Růst příjmů poté trval až do roku 2010. V roce 2011 byl výrazný pokles až na úroveň nedaňových příjmů v roce 2006. Nejvyšší index spolehlivosti $R^2 = 0,3594$ vykazovala lineární regresní funkce. Její tvar je $y = 148,83x + 2622,1$. Nedaňové příjmy za sledované období vykazují tempo růstu, které má hodnotu 0,98 %, což nepředstavuje téměř nárůst.

Tabulka 15: Nedaňové příjmy obce Studenec a odhad na rok 2012 (v tis. Kč)

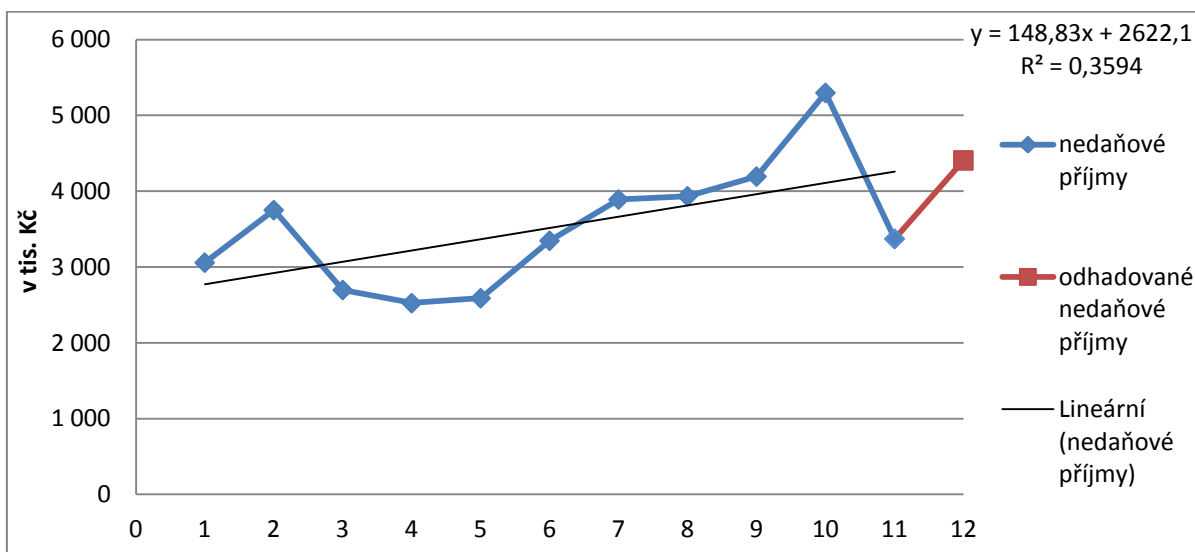
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
x	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
y	3059	3752	2698	2525	2590	3348	3892	3935	4195	5299	3373	4408

Zdroj: vlastní zpracování, dle [37]

Lineární model nedaňových příjmů je zobrazen na obrázku 21. V roce 2002 byly příjmy nad trendem, což bylo způsobeno vysokými příjmy u pěstební činnosti, která poté poklesla a s ní i nedaňové příjmy v následujících letech. Více k trendu se příjmy přiblížily v roce 2006 a poté ho tři roky téměř kopírovaly. K navýšení došlo především kvůli splátkám od obyvatelstva a činností místní správy. K výraznému růstu došlo v roce 2010, který byl následován propadem příjmů na úroveň v roce 2006. Růst v roce 2010 byl způsoben vysokými splátkami, sankčními platbami a vyššími příjmy za poskytování ambulantní péče. Následný pokles byl způsoben poklesem příjmů z pečovatelské služby a poskytování pitné

vody. Odhadované příjmy by v roce 2012 měly dosáhnout výše podobné výše jako v roce 2009.

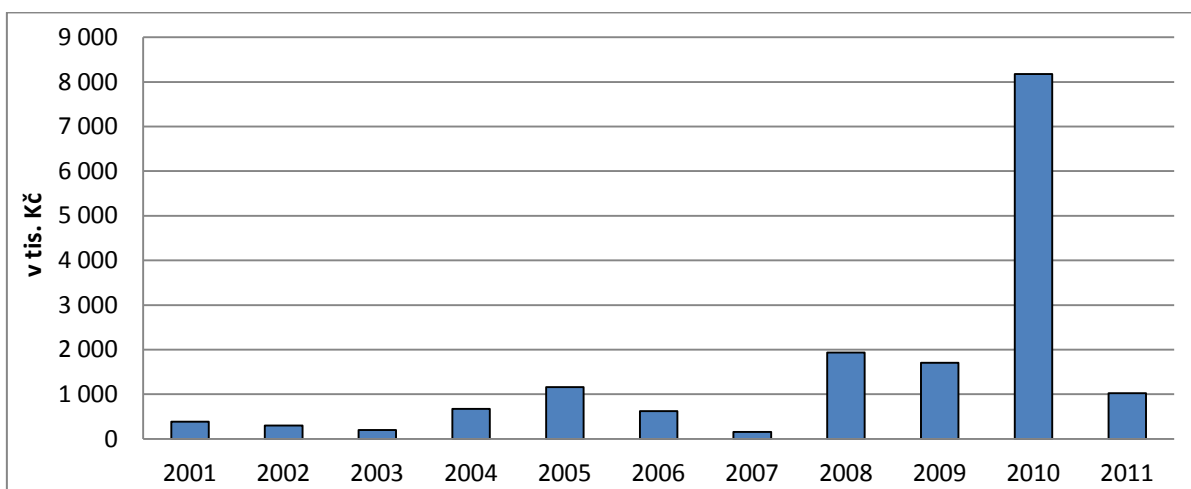

Obrázek 21: Regresní analýza nedaňových příjmů obce Studenec na rok 2012 (v tis. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování, dle [37]

5.2.5. Kapitálové příjmy

Kapitálové příjmy jsou zpravidla jednorázové a nahodilé, proto je těžké je předvídat. Není tedy třeba odhadovat jejich vývoj do budoucna. Na obrázku 22 jsou znázorněny kapitálové příjmy mezi roky 2001 a 2011. Z obrázku je patrné, že do roku 2007 nepřesáhly kapitálové příjmy 1 mil. Kč, výjimkou je pouze rok 2005. Z hlediska celkových příjmů rozpočtu byly celkem zanedbatelné. V letech 2008 a 2009 dosahovaly hodnoty téměř 2 mil. Kč. Extrémní nárůst v roce 2010, kdy přesáhly kapitálové příjmy 8 mil. Kč, byl způsoben prodejem majetkových podílů. V roce 2011 dosahovaly kapitálové příjmy výše 1 mil. Kč.

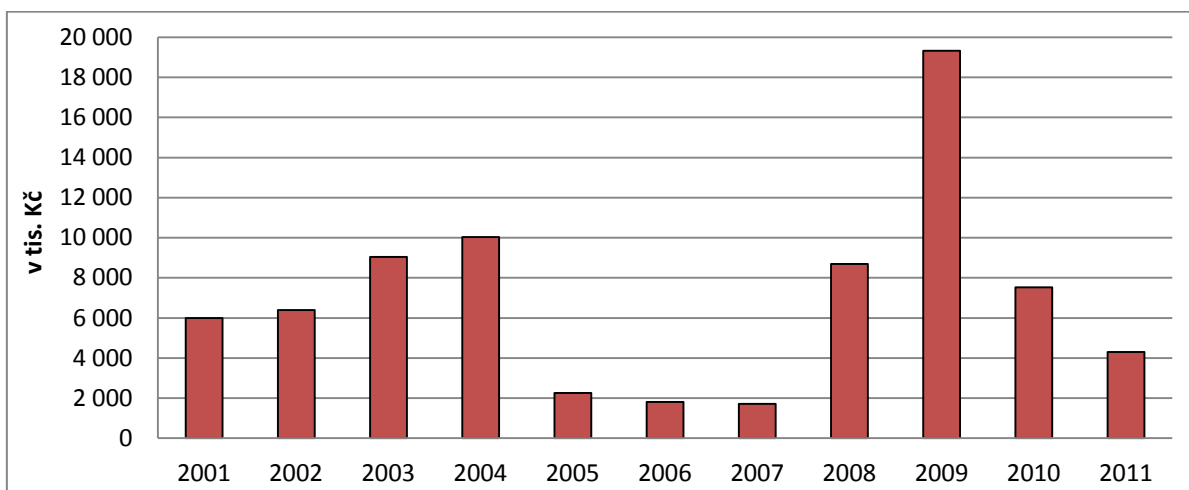

Obrázek 22: Vývoj kapitálových příjmů obce Studenec v letech 2001 až 2011

Zdroj: vlastní zpracování, dle [37]

5.2.6. Dotace

Dotace jsou stejně jako kapitálové příjmy nahodilé a většinou se nedají předvídat. Většina dotací plynoucích do rozpočtu obce je ze strukturálních fondů EU, o které se podává žádost. Dotace za sledované období v rozpočtu tvořily více než 25 % příjmů, ale byly nerovnoměrně rozložené, což zobrazuje obrázek 23. Do roku 2004 dotace stoupaly. Poté došlo k výraznému poklesu, který pozvolna pokračoval až do roku 2007. V roce 2008 měly podobnou úroveň jako v roce 2003. V roce 2009 přesáhly dotace 19 mil. Kč a tvořily přibližně 50 % celkových příjmů v daném roce. V roce 2010 klesly dotace na necelých 8 mil. Kč a následující rok byly něco přes 4 mil. Kč. Od roku 2008 byla většina dotací poskytnuta na modernizaci Základní školy Studenec a přístavbu Mateřské školy k základní škole. Celkové výdaje na ZŠ a MŠ Studenec dosáhly téměř 50 mil. Kč, z čehož přibližně 30 mil. Kč bylo z dotací.

Obrázek 23: Vývoj dotací obce Studenec v letech 2001 až 2011

Zdroj: vlastní zpracování, dle [37]

5.3. Zhodnocení analýzy a doporučení

Obec Studenec sestavuje rozpočet přírůstkovou metodou podle skutečných hodnot uplynulého roku. Při sestavování rozpočtu vychází z rozpočtového výhledu a snaží se respektovat rozpočtové omezení a vytvářet rezervy do budoucna. Návratné příjmy, které spadají podle rozpočtové skladby do třídy 8, obec téměř nevyužívá, takže není zadlužená. Největší kladné financování bylo při modernizaci a dostavbě ZŠ a MŠ Studenec, kdy bylo použito krátkodobé financování.

Regresní analýza byla provedena u celkových, daňových a nedaňových příjmů. Dále u místních poplatků a daně z nemovitostí, které částečně může obec ovlivnit. U hlavních daňových příjmů, daň z příjmů PO a daň z příjmů FO ze závislé činnosti, byla také provedena regresní analýza. Nejdůležitějšími příjmy rozpočtu obce jsou daňové příjmy, které

za sledované období tvoří 52 %. Z nich nejdůležitější je DPH s 35 %, dále následuje daň z příjmů PO s 21 % a daň z příjmů FO ze závislé činnosti s 19 %.

U všech analyzovaných příjmů byl rostoucí trend. U některých je však tempo růstu za sledované období zanedbatelné. Jedná se o nedaňové příjmy s 0,98 % a o místní poplatky s 0,70 %. Nejvyšší tempo růstu bylo zaznamenáno u kapitálových příjmů, a to 10,33 %. Druhé nejvyšší tempo měla daň z příjmů FO ze závislé činnosti s 6,17 %. Daňové příjmy mají tempo růstu za sledované období 6,06 %, daň z nemovitostí 5,27 % a daň z příjmů PO má 4,3 %.

Obec Studenec může ovlivňovat své daňové příjmy užíváním místních poplatků a změnou koeficientu u daně z nemovitosti. Obec zvýšeného místního koeficientu nevyužívá. Pro zvýšení příjmů rozpočtu by tak mohla koeficient zvýšit o jednu velikostní kategorii. Kapitálové příjmy obce Studenec jsou převážně z prodeje pozemků a z prodeje majetkových podílů obce. U prodeje majetku by obec měla zvažovat, zda se jí vyplatí, ke zvyšování příjmů, vyšší jednorázové příjmy nebo nižší dlouhodobé příjmy z pronájmu. Měla by také zohlednit, zda majetek, který prodává, pro ni není strategický, aby ho poté s vyššími náklady nemusela kupovat zpět. Obec Studenec také hodně využívá čerpání dotací ze strukturálních fondů EU a z Libereckého kraje. Dotace jsou využívány na akce, které zlepšují společenskou vybavenost obce. Dotace však nejsou vhodné pro dlouhodobé zvyšování příjmů obce. Obec své příjmy může zvýšit také zavedením dalších poplatků anebo jejich zvýšením. Z dlouhodobého hlediska může obec zvýšit svoje příjmy investováním například do státních dluhopisů.

ZÁVĚR

Na municipality byl v minulosti vyvíjen tlak při zajišťování veřejných statků při rozpočtovém omezení. Municipality tak začaly efektivněji využívat dostupné zdroje. Rozpočet je hlavním prvkem pro zvýšení efektivnosti využívaných zdrojů. Rozpočet je sestavován různými metodami, které jsou uvedené ve druhé kapitole.

Cílem práce byla analýza municipálních příjmů obce Studenec v období let 2001 až 2011 pomocí regresní analýzy a časových řad. V práci je nejprve definována obec jakožto základní územní samosprávný celek a pojmy s tím související. Jednalo se o orgány obce a působnost obce. Na tuto část navazovala část o municipálním rozpočtu obce, která obsahovala postavení municipálního rozpočtu, metody sestavování, rozpočtový proces a rozpočtovou skladbu. Třetí část představovala příjmy podle jednotlivých tříd, což znamená daňové, nedaňové a kapitálové příjmy a dotace. Čtvrtá část se zabývala teorií použitých statistických metod, kterými byly regresní analýza a časové řady. Poslední část představovala samotnou analýzu příjmů se zaměřením na analýzu celkových příjmů, daňových a nedaňových příjmů a vybraných daňových příjmů. Na závěr byly shrnuty hlavní body analýzy příjmů s možnými návrhy do budoucna.

Nejdříve byly analyzovány celkové příjmy obce Studenec za sledované období. Jejich výše a struktura a podíl jednotlivých druhů příjmů na celkových příjmech. Nejvyšších příjmů za sledované období dosáhly dotace v roce 2009. I přesto mají daňové příjmy nejvyšší podíl (52 %) na celkových příjmech. Dotace na celkových příjmech mají podíl 28 % a kapitálové příjmy tvoří jen malou část (6 %). Regresní analýzou bylo zjištěno, že rozpočtové příjmy na roky 2012 a 2013 by měly být vyšší než průměrná hodnota. Příjmy mají dlouhodobě rostoucí charakter s tempem růstu za sledované období 2,91 %.

Regresní analýza u daňových příjmů ukázala, že příjmy by stále měly růst, ale tempo růstu by se do budoucna mělo podle trendové křivky zpomalovat. Za sledované období mají daňové příjmy tempo růstu 6,06 %. Trendová křivka ukazuje, že příjmy v roce 2012 by měly být druhými nejvyššími za sledované období. U nedaňových příjmů byl použit lineární regresní model. Z toho vyplývá, že by nedaňové příjmy v budoucnu měly růst rychleji než příjmy daňové. Tempo růstu u nedaňových příjmů za sledované období je 0,98%. U kapitálových příjmů a dotací došlo pouze ke zhodnocení vývoje za sledované období. Jedná se převážně o jednorázové příjmy, které se špatně předpovídají.

Regresní analýza byla provedena také u vybraných daňových příjmů. Daň z nemovitosti a místní poplatky byly vybrány proto, že jejich výši může obec částečně ovlivnit. U místních

poplatků ve sledovaném období došlo k velkým výkyvům, ale předpokládá se jejich růst a hodnota tempa růstu za sledované období je 0,70 %. Daň z nemovitosti vykazovala do roku 2008 celkem stabilní příjmy, ale poté došlo k výrazným výkyvům. Odhady pro rok 2012 a 2013 jsou nižší než příjmy za poslední dva roky, ale stále jsou vyšší než hodnoty do roku 2009. Nejvýznamnější složkou daňových příjmů je daň z přidané hodnoty (35 % celkových příjmů za sledované období), která nebyla analyzována, protože zcela závisí na výši celostátního výnosu. Dalšími složkami je daň z příjmů PO (20 %) a daň z příjmů FO ze závislé činnosti (19 %). U daně z příjmů FO ze závislé činnosti dostává obec příspěvek na zaměstnance, pro porovnání k tomu byla zvolena daň z příjmů PO. I když obce dostávají u daně z příjmů FO ze závislé činnosti motivační příspěvek, její výnos je pro obce stále nižší než u daně z příjmů PO. Podle trendových křivek, lze předpokládat, že se rozdíl bude stále zvětšovat. Tempo růstu za sledované období je u daně z příjmů PO 4,30 % a u daně z příjmů FO ze závislé činnosti je 6,17 %.

Odhad byl proveden na rok 2012, protože od roku 2013 došlo ke změně metodiky rozpočtového určení daní. Tudíž by odhady byly s velkou pravděpodobností nepřesné. Na rok 2013 byly provedeny odhady pouze u celkových příjmů, místních poplatků a daně z nemovitosti.

Práce je shrnutím příjmů obce Studenec, které jsou pomocí statistických metod odhadnuty na rok 2012 a u některých i na rok 2013. Přínosem pro obec Studenec může být to, že dokáže lépe odhadnout příjmy do budoucna a podle toho plánovat své výdaje.

POUŽITÁ LITERATURA

- [1] BENEŠOVÁ, Irena, JUNEK, Petr, STRÁNSKÝ, Václav, BĚHOUNEK, Luděk. *Povídání o Studenci a Zálesní Lhotě*. Jilemnice: Gentiana, 2000, 256 s.
- [2] CÍSAŘOVÁ, Eliška, PAVEL, Jan. *Průvodce komunálními rozpočty aneb jak může informovaný občan střežit obecní pokladnu*. Praha: Transparency International - Česká republika, 2008, 94 s. ISBN 978-80-87123-06-5.
- [3] HAMERNÍKOVÁ, Bojka, MAAAYTOVÁ, Alena a kol. *Veřejné finance*. 3. vyd. Praha: ASPI, 2007, 364 s. ISBN 978-80-7357-301-0.
- [4] HAMERNÍKOVÁ, Bojka, MAAAYTOVÁ, Alena. *Veřejné finance*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 340 s. ISBN 978-80-7357-497-0.
- [5] HINDLS, Richard, HRONOVÁ, Stanislava, SEGER, Jan. *Statistika pro ekonomy*. 5. vyd. Praha: Professional Publishing, 2004. 415 s. ISBN 80-864-1959-2.
- [6] HINDLS, Richard, KAŇOKOVÁ, Jara, NOVÁK, Ilja. *Metody statistické analýzy pro ekonomy*. 1. vyd. Praha: Management Press, 1997, 249 s. ISBN 80-85943-44-1.
- [7] HINDLS, Richard, HRONOVÁ, Stanislava, SEGER, Jan, FISCHER, Jakub. *Statistika pro ekonomy*. 8. vyd. Praha: Professional Publishing, 2007, 418 s. ISBN 978-80-86946-43-6.
- [8] KOUDELKA, Zdeněk. *Obce a kraje: Podle reformy veřejné správy v roce 2001*. 2., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2001, 423 s. ISBN 80-7201-272-X.
- [9] KUBANOVÁ, Jana. *Statistické metody pro ekonomickou a technickou praxi*. 2. vyd. Bratislava: Statis, 2004, 249 s. ISBN 80-85659-37-9.
- [10] LACINA, Karel a kol. *Vybrané kapitoly ze soudobého řízení měst a obcí*. 3. vyd. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2002, 133 s. ISBN 80-7194-495-5.
- [11] MARKOVÁ, Hana. *Finance obcí, měst a krajů*. 1. vyd. Praha: ORAC, 2000, 190 s. ISBN 80-86199-23-1.
- [12] PAŘÍZKOVÁ, Ivana. *Finance územní samosprávy*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2008, 238 s. Edice učebnic Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, č. 405. ISBN 978-80-210-4511-8.
- [13] PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření obcí a rozpočet*. 1. vyd. Praha: Codex Bohemia, 1997, 296 s. ISBN 80-85963-34-5.

- [14] PEKOVÁ, Jitka. *Místní rozpočty*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 1997, 253 s. ISBN 80-7079-704-5.
- [15] PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 1. vyd. Praha: Management Press, 2004, 375 s. ISBN 80-7261-086-4.
- [16] PEKOVÁ, Jitka, PILNÝ, Jaroslav, JETMAR, Marek. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 2., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2005, 556 s. ISBN 80-7357-052-1.
- [17] PILNÝ, Jaroslav. *Veřejné finance I: pro kombinovanou formu studia*. Vyd. 2., (upr. a dopl.). Pardubice: Univerzita Pardubice, 2006, 89 s. ISBN 80-7194-862-4.
- [18] PILNÝ, Jaroslav. *Veřejné finance II: pro kombinovanou formu studia*. Vyd. 2., (upr. a dopl.). Pardubice: Univerzita Pardubice, 2006, 115 s. ISBN 80-7194-869-1.
- [19] PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Místní finance I: pro kombinovanou formu studia*. 1. vyd. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2006, 122 s. ISBN 80-7194-835-7.
- [20] PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2009, 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9.
- [21] SOUČEK, Eduard. *Základy pravděpodobnosti a statistiky*. 2. přepr. vyd. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2005, 170 s. ISBN 80-7194-611-7.
- [22] ŽEHROVÁ, Jana, PFEIFEROVÁ, Daniela. *Finance municipalit*. 1. vyd. Praha: Česká zemědělská univerzita, 2006, 122 s. ISBN 80-213-1418-4.

Internetové zdroje

- [23] Stát unitární a stát složený. *Vysoká škola finanční a správní*. [online]. [cit. 2013-04-05]. Dostupné z: http://is.vsfs.cz/el/6410/zima2008/B_UPr/um/stat_unitarni_a_slozeny_IS.pdf
- [24] Evropská charta za rovnost žen a mužů na úrovni života ve městech a obcích. *Vláda České republiky*. [online]. [cit. 2013-03-22]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/ppov/zmocnenec-vlady-pro-lidska-prava/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/evropska-charta-za-rovnost-zen-a-muzu-77110/>
- [25] Databáze demografických údajů za obce ČR. *Český statistický úřad*. [online]. [cit. 2013-04-16]. Dostupné z: http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm
- [26] *Studenec a Zálesní Lhota*. [online]. [cit. 2013-04-19]. Dostupné z: <http://www.studenec.cz/index.htm>

- [27] Historie. *Studenec a Zálesní Lhota*. [online]. [cit. 2013-04-19]. Dostupné z: <http://www.studenec.cz/historie.htm>
- [28] Přehled oceněných obcí 1995 – 2011 v Libereckém kraji. *Liberecký kraj – Soutěž Vesnice roku v Programu obnovy venkova*. [online]. [cit. 2013-04-20]. Dostupné z: <http://regionalni-rozvoj.kraj-lbc.cz/page4511>
- [29] *Studenecký zpravodaj*. Studenec, 2010, č. 5. [online]. [cit. 2013-04-20]. Dostupné z: <http://www.studenec.cz/sz/2010/10/zpravy-obecniho-uradu-5/>
- [30] Český statistický úřad: *Uchazeči o zaměstnání a míra nezaměstnanosti v obcích Libereckého kraje v letech 2001-2011*. [online]. 19. 9. 2012 [cit. 2013-04-20]. Dostupné z: http://www.czso.cz/xl/redakce.nsf/i/06_uchazeci_o_zamestnani_a_mira_nezamestnanosti_v_obcich_libereckeho_kraje
- [31] Spolky, sdružení a kluby. *Studenec a Zálesní Lhota*. [online]. [cit. 2013-04-20]. Dostupné z: <http://www.studenec.cz/spolky.htm>
- [32] Zdravotní středisko. *Studenec a Zálesní Lhota*. [online]. [cit. 2013-04-20]. Dostupné z: <http://www.studenec.cz/zdravstredisko.htm>
- [33] Pečovatelská služba. *Studenec a Zálesní Lhota*. [online]. [cit. 2013-04-20]. Dostupné z: <http://www.studenec.cz/pecsluzba.htm>
- [34] Základní škola. *Studenec a Zálesní Lhota*. [online]. [cit. 2013-04-20]. Dostupné z: <http://www.studenec.cz/skola.htm>
- [35] Podnikatelé. *Studenec a Zálesní Lhota*. [online]. [cit. 2013-04-20]. Dostupné z: <http://www.studenec.cz/podnikatele.htm>
- [36] Seznam.cz. *Mapy.cz*. 1:190 000. 2011. [online]. [cit. 2013-04-20] Dostupné z <http://www.mapy.cz/#x=15.626589&y=50.557729&z=10&c=F-R-T-C>
- [37] Prezentace údajů ÚSC: Charakteristika OÚ Studenec. *ARISweb*. [online]. [cit. 2013-02-20]. Dostupné z: http://www.info.mfcr.cz/cgi-bin/aris/iariususc/charakteristika.pl?ico=276162&volba_vyber=1&ic=&nao=Studenec
- [38] RAMÍK, Jaroslav. *Statistika: pro navazující magisterské studium*. [online]. Karviná, 2007. [cit. 2013-04-21]. Dostupné z: <http://polodriver.uvadi.cz/files/Statistika/Statistika.pdf>

Zákony

- [39] Vyhláška č. 323/2002 Sb. [online]. [cit. 2013-03-28]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/vyhlaskey_1375.html?year=2002
- [40] Příloha k vyhlášce č. 323/2002 Sb., Rozpočtová skladba pro rok 2013. [online]. [cit. 2013-03-28]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/vyhlaskey_70416.html?year=PRESENT#A
- [41] Příloha k vyhlášce č. 323/2002 Sb., Rozpočtová skladba pro rok 2013. [online]. [cit. 2013-03-28]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/vyhlaskey_70416.html?year=PRESENT#B
- [42] Příloha k vyhlášce č. 323/2002 Sb., Rozpočtová skladba pro rok 2013. [online]. [cit. 2013-03-28]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/vyhlaskey_70416.html?year=PRESENT#C.+Odv%C4%9Btvov%C3%A9+t%C5%99%C3%ADd%C4%9Bn%C3%AD+rozpo%C4%8Dtov%C3%A9+skladby
- [43] Zákon č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků a o změně ústavního zákona České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky. [online]. [cit. 2013-04-05]. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?page=0&idBiblio=45807&nr=347~2F1997&rpp=50#local-content>
- [44] Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. [online]. [cit. 2013-04-06]. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonStruct.jsp?page=0&idBiblio=49567&recShow=6&fulltext=&nr=250~2F2000&part=&name=&rpp=15#parCnt>
- [45] Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů. [online]. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&nr=1~2F1993&rpp=15#seznam>
- [46] Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů
- [47] Zákon č. 565/1990 Sb. o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. [online]. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?page=0&idBiblio=38937&recShow=0&fulltext=m~C3~ADstn~C3~AD~20poplatky&nr=&part=&name=&rpp=15#parCnt>
- [48] Obecně závazná vyhláška obce Studenec č. 2/2007, o místních poplatcích